

Deputierte Kartheiser Merci ze soe fir seng Motioun, déi mer erlaabt – ob et Moutarde après dîner ass oder wéi een et wëllt nennen –, och Iech iwwert dat Lescht, wat am Regierungsrot decidéiert ginn ass, ze informéieren, iwwert de Prinzipp, jo, vun engem Code de déontologie, deen ee sech jo selwer gëtt, dat heescht vun Auto-Reegelen, déi ee sech gëtt, déi am Fong normalerweis méi wäit gi wéi dat, wat de Cadre légal virgesäit, andeem ee sech deontologesch Reegelen gëtt. D'Affekoten, d'Huissieren, d'Press, an ech kéint nach weiderfuere, hunn alleguerten e Code de déontologie, deen och intern vun hinne besat gëtt. A just bei der Regierung géif dat net goen?

Ech wëll hei just drop opmierksam maachen, dass et eng Kéier eng parlamentaresch Kontroll gëtt, déi duerch d'Verfassung virgesinn ass an déi och ganz wichteg ass! An nach eng Kéier: Hei sinn deontologesch Reegelen, déi eng Regierung sech och selwer gëtt. Il ne faut pas mélanger!

An esou wéi schonn de Kolleg Gloden gesot huet, ass hei och e grouse Prinzipp vun der Séparation des pouvoirs, deen och net ze vergiessen ass.

Wann ech hei gesinn, den 1. Mee hu mer jo nei Reegelen och agefouert. An ech kann net akzeptéieren, dass et d'Géfill gëtt, wéi wann dee ganzen Eethiksrot do en Tiger ouni Zänn wär oder en à la botte du gouvernement wär, well dat ass net richtig. An dat ass carrement och falsch an onfair.

Éischters, de Code geet elo méi wäit wéi dat, wat mer virdru kannt hunn 2014. Et si Reegelen. Mir ginn, jo, mir gi méi wäit wéi dat, wat mer hunn. A mir wësse jo och, dass de GRECO och kuckt, wat mer maachen.

Fir eis ass et wichteg, dass eng Beruffseethik eppes anescht ass wéi d'parlamentaresch Kontroll. Et ass dat, wat ech probéiere wierklech hei ze soen. Eng Beruffseethik, d'Kontroll vun enger Beruffseethik, ass dat eent, an eng parlamentaresch Kontroll ass dat anert.

D'Eethik besteet aus sougenannten an erallten deontologesche Grondsätz, déi eng Beruffsgroupp – hei dann elo eeben d'Regierungsmemberen – énnert sech als Moossstaf festleet. Déi sollen als Standard och vum Verhalensprotokoll gëllen a wou d'Kontroll vum Anhale vu Reegelen entweeder vum President selwer vum Gremium oder vun engem zesummege-satene Rot eeben aus deem Beruff ausgeübt gëtt.

An d'Mechanisme vun der parlamentarescher Kontroll, an där ginn et jo eng ganz Rei, sinn do, fir d'Regierung ze kontrolléieren am Zesammenhang mat der Ausübung vun der verfassungsrechtlecher Missioun, déi an den Aktiounsradus vun hirer politescher Tätegkeet fält.

An nieft den Deputierten hu mer och eng Cour des comptes, déi eis jo och kontrolléiert. Dat soll een och net vergiessen.

An dowéinsten, ech géif hei recommandéieren, Här President, dass een do wierklech op d'Séparation des pouvoirs soll oppassen an dass, zweetens, de Prinzipp am Fong vun enger Deontologie, deen ee sech jo gëtt, als Instanz och hei wichteg ass.

An déi lescht Fro, déi och zitéiert ginn ass vum ..., ech mengen, et wor den Här Gloden, dee gesot huet, e kéint mam leschte Considerant liewen. Ech wier frou, wann dat net de Fall wär.

De Prinzipp ass jo, dass dee Komitee selwer ka gefrot gi vun enger Persoun unilateralement, fir e Conseil ze kréien: „Kann ech dat oder kann ech dat do net?“ „Ass dat dote kompatibel?“ „Ass dat net kompatibel?“ Dat heescht, dass et jo en Avis ka sinn.

An Dir hutt dat selwecht an der Chamber. Dass ee ka froen, fir dass et net publizéiert gëtt. Wann et selbstverständlech eng Repercussioun huet, wann et eppes

ze dinn huet mat der Ausübung vun der Aarbecht, kann de Komitee nach ëmmer decidéieren. Mee wann een unilateralement eppes freet, just eng Consultatioun am Fong, déi ee wëllt hunn, den Avis, ier een eppes mécht, wann dat publizéiert gëtt, dat fannen ech zimmlech delikat.

An Dir hutt och déi Reserv hei fir d'Chamber gehalen, wou Der gesot hutt: „Hei, mir mussen awer och nach ëmmer bei där enger oder anerer Fro, déi ee consultativ am Fong freet, fir preventiv ze froen, ob do e Feeler kéint Entstoen oder net ...“, dass dat dann och net publizéiert gëtt.

Dowéinsten, Här President, ech géif wierklech d'Chamber invitéieren, dës Motioun net unzehuelen. Ech mengen, et ass wichteg, dass mer eis Deontologecodé ginn. An ech wëll och der Chamber Merci soen, Här President, an dat soen ech elo net als Regierungschef, well fir mech d'Séparation des pouvoirs hei wichteg ass, mee dass Dir Iech och en eegenen Deontologiekodex ginn hutt.

Jo, dat, wat virun 20 Joer gaangen ass, wat virun zéng Joer gaangen ass, geet haut net méi! An et sinn eng Rëtsch vu Reegelen, déi mer musse gi vun Transparenz, vu Blancheur, vun einfach inattaquabel sinn als Politik, déi am Interêt si vun ons alleguerten. An et geet och ëm d'Kredibilitéit vun ons alleguerten.

Dofir wierklech, d'Séparation des pouvoirs ass e Grondpiller vun eiser Verfassung. D'parlamentaresch Kontroll ass Är Aarbecht. An ech sinn och ganz frou, dass déi och ausgeübt gëtt vun dëser Chamber. An ech sinn och ganz frou, mee dat soen ech elo net als Premier, mee als Bierger, dass Dir Iech och en Deontologiekodex ginn hutt an dass Dir Iech déi Reegele ginn hutt an dass och keen Iech gesot huet, wat Är eege Reegele sollte sinn.

Ech soen Iech Merci.

Plusieurs voix | Très bien!

M. Fernand Etgen, Président | Merci villmools dem Premier- a Staatsminister Xavier Bettel. D'Diskussioun ass elo ofgeschloss.

Mir kënnen elo zum Vott iwwert dës Motioun kommen.

Vote sur la motion

D'Ofstëmme fänkt un. Da maache mer elo de Vote par procuration. De Vott ass ofgeschloss.

Dës Motioun ass mat 4 Jo-Stëmme géint 52 Nee-Stëmmen a 4 Abstentiounen ofgeleent.

Ont voté oui : MM. Jeff Engelen, Fernand Kartheiser, Fred Keup et Roy Reding.

Ont voté non : Mmes Diane Adehm (par Mme Nancy Arendt épouse Kemp), Nancy Arendt épouse Kemp, MM. Emile Eicher, Félix Eischen, Paul Galles, Léon Gloden, Jean-Marie Halsdorf, Mme Martine Hansen, MM. Max Hengel, Aly Kaes, Marc Lies, Georges Mischo, Mme Octavie Modert, M. Laurent Mosar (par M. Claude Wiseler), Mme Viviane Reding (par M. Félix Eischen), MM. Gilles Roth, Jean-Paul Schaaf, Marc Spautz, Serge Wilmes (par Mme Martine Hansen), Claude Wiseler et Michel Wolter ;

MM. Guy Arendt, André Bauler, Gilles Baum, Mme Simone Beissel, MM. Frank Colabianchi, Fernand Etgen, Gusty Graas, Max Hahn, Mme Carole Hartmann (par M. Gusty Graas), MM. Pim Knaff, Claude Lamberty et Mme Lydie Polfer (par M. Max Hahn) ;

Mme Simone Asselborn-Bintz, M. Dan Biancalana, Mmes Tess Burton, Francine Cloener, MM. Yves Cruchten, Mars Di Bartolomeo, Mme Cécile Hemmen, M. Dan Kersch (par M. Yves Cruchten), Mme Lydia Mutsch et M. Carlo Weber ;

Mme Semiray Ahmedova (par Mme Josée Lorsché), M. François Benoy, Mmes Djuna Bernard, Stéphanie Empain, Chantal Gary, M. Marc Hansen, Mme Josée Lorsché, M. Charles Margue et Mme Jessie Thill.

Se sont abstenus : MM. Sven Clement (par M. Marc Goergen) et Marc Goergen ;

Mmes Myriam Cecchetti et Nathalie Oberweis.

7. 7672 – Projet de loi relative à l'agrément d'un système de qualité ou de certification des produits agricoles

Dee leschte Punkt vum Ordre du jour vun haut de Mëtten ass dee leschte Projet de loi 7672 iwwert d'Aféierung vun engem Agreementssystem fir Landwirtschaftsprodukter.

Erlaabt mer fir d'éischt, d'Chamber driwwer ze informéieren, dass den Här Landwirtschaftsminister Claude Haagen aus Gesondheetsgrënn leider de Mëtten net kann heibanne sinn, an e léisst sech vertrieben duerch de Wirtschaftsminister Franz Fayot. Mir soen dem Här Wirtschaftsminister Merci fir seng Disponibilitéit, dass mer dëse Projet de loi kënnen evakuéieren.

Et hu sech schonn ageschriwwen fir dëse Projet de loi: d'Madamm Martine Hansen, den Här Gusty Graas, d'Madamm Chantal Gary, den Här Jeff Engelen, d'Madamm Myriam Cecchetti an den Här Marc Goergen.

An d'Wuert huet elo de Rapporteur vun dësem Projet de loi, déi honorabel Madamm Tess Burton. Madamm Burton, Dir hutt d'Wuert.

Rapport de la Commission de l'Agriculture, de la Viti-culture et du Développement rural

Mme Tess Burton (LSAP), rapportrice | Merci, Här President. Och hei vu menger Säit aus dem Minister Claude Haagen eng gutt Besserung!

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, de Projet de loi 7672 iwwert den Agreement fir e Qualitätssystem oder d'Zertifizéierung vu landwirtschaftleche Produkter gouf de 17. September 2020 vum deemolege Landwirtschaftsminister Romain Schneider deposéiert.

D'Chamberskommissioun huet de Gesetzesprojet zweemol amendéiert, eng éischte Kéier den 20. Juli 2021 an eng zweete Kéier de 26. November 2021.

Nodeems de Staatsrot dës Amendementer akzeptéiert huet, huet d'Kommissioun de Rapport zum Projet de loi de 24. Mäerz vun dësem Joer ugeholl.

Bei der Relecture vum Text ass awer nach nodréiglech e kleng Feeler opgefall. Op zwou Plaze stoung virum EU-Reglement de Kierzel fir „numéro“, also e klengen „n“ an en héich gestallten „o“. D'EU-Reglement ass awer ouni dëse Kierzel publizéiert, soudass dat huet misse geännert ginn, fir dass d'Referenz op deen Text korrekt ass.

Et gouf en entspriechende Bréif un de Staatsrot gemaach, dee confirméiert huet, dass dat e Redressement vun enger Fehler matérielle ass a keen Amendement, deen dem Staatsrot misst virgeluecht ginn. Dat nach als zousätzlech Info zu mengem schrëftleche Rapport.

Bei den Diskussiounen an der Kommissioun a bei den Amendementer hu mir souwuel d'Remarke berücksichtegt, déi de Staatsrot a sengen Aise vum 27. Abrëll a vum 26. Oktober 2021 gemaach huet, mee och eng Rei vu Proposen a Kriticke vun de Beruffskummeren, dem Conseil supérieur pour un développement durable, dem Mouvement écologique an der Lëtzebuerger Landjugend a Jongbaueren, vu Fairtrade Lëtzebuerg, vum Konsumenteschutz a vu Bio Lëtzebuerg.

D'Zil vun der Lëtzebuerger Politik ass et, déi gutt landwirtschaftlech Produkter, déi an eiser Regioun

hiergestallt ginn, besser lokal ze vermaarten, fir dass d'Konsumente méi regional, saisonal a bio akafen. Mir wëlle gläichzäiteg Ureizer fir d'Bauern a fir d'Wënzer schafen, fir méi nohalteg ze schaffen, d'Déierewuel méi staark ze berücksichtegen a generell Qualitéitsprodukter hierzustellen, déi iwwert d'Mindestnormen erausginn, déi gesetzlech virgeschriwwen sinn.

De Projet de loi, deen hei virläit, ënnerstëtzt dat duebelt Zil. Engersäits kënne Gruppementen vu Produzenten eng Zertifizéierung kréien, wa si eng Rei vu Basiskrittären erfëllen. Wa si zousätzlech Efforte maachen, kënne si deelhuelen un engem Qualitéitssystem, deen dës Zousatzleeschungen méi visibel mécht. Si ginn dann och entspreche dem Effort, deen si maachen, finanziell ënnerstëtzt. Fir de Konsument sinn dës Produkter erkennbar un engem neie Label.

Et gëtt schonn eng Hellewull u Labelen, mee d'Erfaarung weist, dass en nationale Label duerchaus en Impakt op de lokale Marché huet. An eenzelne Sparten huet de Label vun der „Marque nationale“ dës Roll bis elo gespillt. Opgrond vun EU-Regelen, déi nationale Protektionismus solle verhënneren, kënnen dës Labelen awer net méi weiderbestoen. Den neien Zertifizierungs- an Agreementssystem ersetzt de Label vun der „Marque nationale“ a geet nach e ganz Stéck doriwwer eraus. E bezitt sech op vill méi eng grouss Panoplie vu Produkter.

De Qualitéitssystem dréit ausserdeem der Tatsaach Rechnung, dass d'Konsumenten haut net nëmmen e qualitativ héichwäertegt Produkt wëllen, mee och verlaangen, dass d'Déieren optimal gehale ginn an d'Produktionsmethoden d'Ëmwelt esou mann wéi méiglech belasteschen.

Et huet méi wéi een Ulaf gebraucht, fir e Konzept fir en Agreements- an Zertifizéierungssystem auszuschaffen. Et gouf schonn e Projet de loi, deen nach an der leschter Legislatur vum deemolege Minister Fernand Etgen deposéiert gouf.

No Kritik vum Staatsrot a vun der EU-Kommissioun an enger Rei Echangë mam concernéierte Secteur gouf decidéiert, d'Konzept nach eemol ze iwwerdenken. De Projet, deen haut virläit, ënnerscheet sech och weesentlech vun initialer Projet de loi.

Et koume vill Avisen eran, mat zum Deel géigesätzlechen Demanden. D'Kommissioun huet intensiv doru geschafft, fir de beschtméiglechen Equiliber tëschent deene verschiddenen Interessien ze fannen.

Ech wëlt op dëser Plaz och dem fréiere Landwirtschaftsminister Romain Schneider Merci soen. Hie stoung der Kommissioun ëmmer zur Verfügung an huet gehollef, konsensfäeg Léisunge fir verschidde Problemer ze fannen.

Ech wäert dofir hei op e puer vun de Kriticken, déi gemaach goufen, agoen an dorop, wéi de Léisungsvorschlag vun der Kommissioun ausgesäit.

Anescht wéi bei deem fréiere Projet de loi mat engem Stäresystem fir verschidde Qualitéitskrittäre war an deem neie Konzept virgesinn, deen selwechte Label fir Produkter ze hunn, déi just de Basiskrittären entsprechen, a Produkter, déi zousätzlech Qualitéitskrittären erfëllen. Dat war eng Approche, déi wäitgeënd vum konventionelle Secteur begrësst ginn ass. Hei koom d'Suerg zum Ausdrock, dass konventionell Standardprodukter aus der Region benodelegt kéinte gi par rapport zu importéierte Produkter, déi kee Label hunn, wa se implizit als „manner gutt“ gekennzeechent géife ginn.

De Conseil supérieur pour un développement durable hätt et dergéint léiwer gesinn, wa just Produkter aus dem Qualitéitssystem e Label géife kréien.

De Mouvement écologique, d'Lëtzebuerger Landjüngend a Jongbaueren hu gefuerdert, dass zumindest en Ënnerscheed tëschent deenen zwee Labelen sollt erkennbar sinn.

D'Kommissioun war der Meenung, dass déi Baueren, déi net bio-zertifizéiert sinn, awer sollte kënnen déi zousätzlech Efforte siichtbar maachen, déi si fir d'Ëmwelt an d'Déierewuel maachen.

D'Label ginn iwwert eng Charte graphique définiert. De Minister huet bei den Diskussiounen an der Kommissioun zougesot, fir an där Charte graphique zwou Versionen vum Label ze maachen, soudass deen Ënnerscheed erkennbar ass.

Trotzdem wäerten déi zwee Labelen esou änlech sinn, dass se vum Konsument erëmerkannt kënne ginn.

Dernieft soll e QR-Code agefouert ginn, deen genau opschlésselt, wat fir Qualitéitskrittären den eenzelne Produit erfëllt. Op der Verpackung ass den Detail zwar dann net drop, mee all d'Betriber, déi matmaachen, mussen ganz transparent effentlech maachen, wéi eng Krittäre si erfëllen a wéi eng net.

Wichtig ass dat besonnesch am Kontext vun de Grousskichen a Kantinnen. Wa si bestëmmte Krittären an hire Cahier des charges eraschreien, déi deene vum Qualitéitssystem entsprechen, dréit dat dozou bäi, dass op dësem Wee méi regional Produkter kënnen an de Kantinnen ugebued ginn. Oft gëtt jo festgestallt, dass déi Lëtzebuerger Produiten et schwéier hunn, fir de Wee an eis Kantinnen ze fannen. Zumindest eng vun den Hürden soll iwwert de Wee vun dësem Label kënnen ofgebaut ginn.

E Gruppement, deen wëllt eng Zertifizéierung hunn, muss e Cahier des charges opstellen, deen 15 Basiskrittären enthält. Dës Krittäre verlaangen eng grouss Transparenz, wat d'Ziler vum Gruppement sinn iwwert d'Produkter an d'Aarbechtsmethoden, an et ginn zousätzlech Kontrollen verlaangt.

De Projet de loi gesäit vir, dass d'Regioun, aus där d'Produkter kommen, sech nom Sätz vum Gruppement richt. D'Regioun ass net un de Lëtzebuerger Territoire gebonnen, mee definéiert als e Rayon vun 250 km ronderëm de Siège vum Gruppement. Dës Definition ass op vill Kritik gestouss. D'EU-Recht erlaabt et de Memberstaaten awer net, hiren Territoire ze bevirdelegen.

Dat ass och de Grond, firwat de System vun der „Marque nationale“ net bäibehale ka ginn. Privat Labelen kënnen e bestëmmten Territoire kloer en valeur setzen, staatlecher awer net. Theoreetesch kéint esou e Gruppement de Label kréien, deen guer net um Lëtzebuerger Territoire produzéiert. An der Praxis ass dat eischter onwarscheinlech, well den Opwand relativ grouss ass. Finanziell Hëllef gëtt et nëmme fir Gruppementen, déi zu Lëtzebuerg gesidelt sinn. Nach muss een am A behalen, wéi sech dat herno entwéckelt.

Et huet duerchaus Virdeeler, sech net op de Lëtzebuerger Territoire ze beschränken, well net all d'Produkter kënnen ausschliisslech zu Lëtzebuerg hiergestallt ginn. Sou ass dat nooste Schluechthaus jee no Betrib heianso op där anerer Säit vun der Grenz. Eng gewëssen Onzufriedenheet gouf et awer mat der Gréisst vun der Regioun, esou wéi de Gesetzesprojet dat virgesäit. Leider akzeptéiert d'EU-Kommissioun awer keng Begrenzung op méi eng kleng Regioun.

Eng weider Kritik gouf et um Choix, fir e Label fir all Produkter ze maachen. D'„Marque nationale“ gëtt et nëmme fir bestëmmte Produkter mat kloer Krittären. De Virdeel vun där neier Approche läit doran, dass all eis regional Produkter kënnen mam Label gekennzeechent ginn. Den Erëmerkennungswäert

ass fir d'Konsumenten esou méi grouss. Den Nodeel derbäi ass, dass et am Qualitéitssystem schwierig ass, en equilibréierte Katalog vu Qualitéitskrittären opzestellen, well net all Krittär op all Produkt kann ugewannt ginn.

De Problem ass elo esou geléist, dass et an dräi verschidde Kategorien, op déi ech nach zrëckkommen, jee weils 11 bis 13 Krittäre gëtt. Op dës Manéier ass et méiglech, fir all Produkt an all Kategorie eng Rei vu Qualitéitskrittären ze fannen, déi op dat Produkt zou treffen an eng reell Plus-value par rapport zur gesetzlecher Mindestnorm duerstellen.

Déi dräi Kategorië vu Qualitéitskrittäre regruppéiere jee weils ënnerschiddlech Eegeschafte vun engem Produkt.

Déi éischt Kategorie regruppéiert Krittären aus dem Beräich „Qualité – Saveur“. Si betreffen de Goût vun engem Liewensmëttel oder aner Eegeschafte vum Produkt. Dozou gehéieren zum Beispill d'Deelhuelen un internationale Concoursen, déi fräiwëlleg Verbesserung vun der Traçabilité vum Produkt, de Verzicht op bestëmmte Liewensmëttelzousätz oder d'Benotze vum Nutri-Score-System.

Déi zweet Kategorie ëmfaasst de Beräich „Régional – Solidaire“. Initial huet dës Kategorie „Régional – Équitable“ geheescht. Fairtrade Lëtzebuerg huet eis awer drop opmierksam gemaach, dass dee Begrëff um internationalen Niveau an enger Charte vum fairen Handel definéiert ass an net deem entsprécht, wat am Kontext vun dem Lëtzebuerger Label gefrot gëtt. Dofir gouf de Begrëff „solidaire“ zrëckbehalen.

Net nëmmen de Gruppement soll säi Sätz an der Regioun hunn, mee d'Produkter selwer sollen och aus der Regioun kommen. Zu de Krittäre gehéiert dofir, dass Ranner, Schwäin, Schaf, Geessen a Päerd müssen an der Regioun gebuer a gehale gi sinn. Aner Déiere wéi Geflügel müssen zumindest déi lescht dräi Véierel vun hirem Liewen an der Regioun gehale gi sinn.

Wat d'Solidaritéit betrëfft, esou gëtt et Krittären, déi e fait Akommes fir de Produzent virgesinn oder d'Integratioun vu sozial benodelegten oder Leit mat engem Handicap am Produktionsprozess.

Den drëtten Piler gesäit Krittären an de Beräicher „Environnement – Bien-être animal“ vir. Als Beispill wëllt ech hei d'Deelhuelen u verschiddenen Naturschutzmesuren nennen, d'Hale vun Déieren ënner Bedéngungen, déi méi aartgerecht sinn, awer fir de Bauer mat Akommesverloschter verbounne sinn, oder eng staark Reduktioun vum Asaz vu Pestiziden.

Am éischten Entwurf war virgesinn, dass e Gruppement kéint um Qualitéitssystem deelhuelen, wann e mindestens aus all Kategorie dräi Krittäre géif erfëllen. De Fait, dass dës Krittäre fräi wäerbar sollte sinn, ass bei villen Acteuren op Kritik gestouss. Och d'Chambre de l'Agriculture, déi grondsätzlech drop gehalten huet, d'Krittären esou ze wielen, dass méiglechst vill Betriber eng Chance sollten hunn, fir de Label kënnen ze kréien, huet gefrot, dass zumindest de Glyphosat-Verzicht, deen am Ausland fräiwëlleg ass, misst als obligatoresche Krittär agefouert ginn.

Am Kader vun den Diskussiounen vun der Kommissioun gouf decidéiert, dass an all Kategorie een obligatoresche Krittär festgeluecht sollt ginn. Zwee weider Krittäre pro Piler bleiwen au choix.

Nieft dem Glyphosat-Verbuet am Piler „Environnement – Bien-être animal“ gouf am Piler „Qualité – Saveur“ decidéiert, dass obligatoresch Qualitéitsanalysen an engem akkreditéierte Laboratoire misse gemaach ginn, woubäi d'Resultater dovun iwwert dem europäesche Mindeststandard misse leien.

An der Kategorie „Régional – Solidaire“ gëtt et zwee obligatoresch Krittären, woubäi ee planzlech Produkter an een d'Produkt vun Déiere betrëfft. Et geet dorëms, dass déi eenzel Produktiouns- a Veraarbechtungs-schrëtt an der Regioun gemaach ginn.

E Gruppement, deem um Qualitéitssystem wëllt deel-huelen, muss d'Qualitéitskrittären, déi seng Produkter erfëllen, a säi Cahier des charges eranhuelen. Dëse Cahier des charges muss ëffentlech gemaach ginn.

Am Gesetzesprojet sinn d'Krittären net am Detail ausgefouert. Dat kann iwwer Règlement grand-ducal gemaach ginn.

An enger Rei vun Aweise gouf dofir bemängelt, dass d'Krittären net prezis genuch wieren. Et gëtt eng Kommissioun opgestallt, déi d'Demande d'agrément evaluéiert. Déi muss aschätzen, ob d'Krittären, déi d'Gesetz virgesäit, am konkrete Fall erfëllt sinn oder net, an dem Minister en entsprecheden Avis ginn. Op där Basis decidéiert de Minister, en Agrément ze ginn oder net.

D'Gesetz gesäit och Kontrollmechanisme vir an d'Méiglechkeet fir de Minister, fir den Agrément ze entzéien, wann de Gruppement sech net un d'Krittären hält.

Well dat alles mat engem gewëssenen administrativen Opwand verbonnen ass, gouf et vun enger Rei vun Acteuren d'Suerg, dass dat méi kleng Gruppementen kéint dovun ofhale, en Agrément unzefroen. De Minister hat eis do awer verséichert, dass all Interesséiert déi néideg Ënnerstëtzung vun der Verwaltung gëfe kréien, soudass och kleng Gruppementen ouni Problem kënnen eng Zertifizéierung ufroen oder um Qualitéitssystem deelhuele.

Automatesch fir de Qualitéitssystem unerkannt gi Produkter, déi an engem anere Qualitéitssystem unerkannt sinn, wéi zum Beispill d'Bioprodukter oder d'Appellation d'origine protégée bei de Wäiner.

De Qualitéitssystem ass evolutiv. D'Zil ass et, d'Gruppementen ze encouragéieren, fir schrëttweis méi Qualitéitskrittären an hire Cahier des charges ze huelen an esou d'Qualitéit vun hire Produkter ze verbesseren.

Et ass richteg, dass et fir grouss Gruppementen méi schwierig ass wéi fir méi klenger, well all d'Membere vun deem jeeweilege Gruppement déi selwecht Krittären mussen erfëllen.

Et sinn awer och Finanzhëllef virgesinn, déi proportional sinn zur Zuel vun de Qualitéitskrittären, déi erfëllt ginn. E Gruppement, deem also am Laf vun der Zäit méi staark Efforte mécht, kritt am Géigenzuch méi Ënnerstëtzung. Dës Hëllef gëtt et nëmme fir Produzenten zu Lëtzebuerg.

Ofschléissend wëll ech nach soen, dass et zu deemem Zäitpunkt net sécher ass, wéi vill Uklank den neien Zertifizierungs- an Agrémentssystem bei de Produzenten wäert fannen. Mir hoffen natierlech, dass herno an der Regaler méiglech vill Produkter mat engem vun deenen zwee neie Labelen erëmzefanne sinn an dass d'Konsumenten verstärkt regional a Bioprodukter aus eiser Regioun kafen.

An der Kommissioun war awer schonn ugeschwat ginn, dass no engem rasonablen Delai eng Evaluatioun soll gemaach ginn, fir ze gesinn, wéi de System sech an der Praxis bewäert. De Minister huet zougesot, dass dat op alle Fall och wäert gemaach ginn.

Am Numm vun der LSAP wëll ech nach soen, dass mir deenen neien Zertifizierungs- a Qualitéitssystem gutt fannen, well en et erlaabt, déi gutt Qualitéit vun de Produkter aus eiser Regioun ervirzehiewen an d'Efforte vun eise Baueren a Wënzler fir méi Déierewuel an Nothaltegkeet honoréiert. Mir hoffen, dass d'Konsumenten domat encouragéiert ginn, fir eng lokal a qualitativ

héichwäerteg Produktioun vu Liewensmëttel ze ënnerstëtzen.

An domat ginn ech den Accord vu menger Fraktioun a soen Iech Merci fir d'Nolauschteren.

M. Mars Di Bartolomeo (LSAP) | Très bien!

Plusieurs voix | Très bien!

M. Fernand Etgen, Président | Merci villmools der Madamm Rapportrice Tess Burton.

An éischten ageschriwwene Riedner ass déi honorable Madamm Martine Hansen. Madamm Hansen, Dir hutt d'Wuert.

Discussion générale

Mme Martine Hansen (CSV) | Villmools merci, Här President. A fir d'éischt e grouss Merci der Rapportrice fir hire kompletten an ausféierleche mëndlechen an och schrëftleche Rapport.

Ech brauch also definitiv net méi an den Detail vum Gesetz eranzegoen.

Une voix | Très bien!

Mme Martine Hansen (CSV) | Um Ursprung vun deem Gesetz steet, an och dat kierzchen ech, éischstens emol den Drock, fir eise Labelen déi néideg den EU-Direktiven entsprechedend Zertifikatioun ze ginn, well wa se déi net hunn, kënnen se keng Bähëllef méi kréien am Kader vum Agrargesetz. An ech gi just als Beispill d'„Marque nationale“, wat wierklech e Garant ass vu Qualitéit. Eis Konsumenten woussten do u sech ëmmer a wëssen et och elo nach ëmmer: „Deen do Label, op dee kënnen mer eis verlossen.“ A genausou eppes Staarkes brauche mer am Prinzip.

Zweete Punkt, deem um Ursprung steet, ass u sech de Wonsch, fir méi Transparenz fir de Client ze schafen. An drëttens steet virun allem awer och d'Petitioun Nummer 668 um Ursprung, déi 2016 deposéiert gi war an déi ronn 8.000 Ënnerschrëfte kritt huet an déi gefrot huet, fir méi Lëtzeburger Produkter an de staatleche Kantinnen anzesetzen. Dat kënnen eebe Crèche, Altersheimer, Prisongen a sou weider sinn.

Ben, doropshin hat den deemolege Landwirtschaftsminister an deen haitege Chamberspresident dunn 2017 den éischte Gesetzesprojet virgeluecht. Dee war awer staark an der Kritik. D'Madamm Rapportrice huet dat gesot. An en ass du vum leschte Landwirtschaftsminister, dem Här Schneider, zrëckgezu ginn, fir dann eeben elo dëse Gesetzesprojet ze deposéieren.

Dat Ganz huet also schonn e ganz laange Baart.

D'Zil vun der Petitioun hat u sech vun Ufank en eis Ënnerstëtzung. An duerfir ass fir eis de Projet de loi 7672 och e ganz wichtege Gesetzesprojet. Well e kann, respektiv e kéint, hëllefen, déi Lëtzeburger Produkter besser ze vermaarten an ze promovéieren.

Als CSV ass et fir eis wichteg, an dat hunn ech scho méi wéi eemol hei gesot, dass mer eng nohalteg Landwirtschaft hei zu Lëtzebuerg behalen an och eng Landwirtschaft, déi qualitativ héichwäerteg Produkter produziéiert.

A wéi wichteg et ass, dass an der EU nach Liewensmëttel produziéiert ginn ..., Stéchuert: Liewensmëttelsouveränitéit. Ech mengen, do hate mer virun engem Mount oder sechs Wochen eng Aktualitéitsstonn hei, an där mer gesot hunn, et wär wichteg, dass d'Liewensmëttelsouveränitéit erëm en explizit Zil vun der Agrarpolitik géif ginn. Wéi wichteg et ass, dass mer och hei zu Lëtzebuerg nach Liewensmëttel produziéieren, mengen ech, weist eis sécherlech elo d'Situatioun vum Krich. An dat huet eis virun och schonn d'Pandemie gewisen. D'EU muss verhënnere, och an der Liewensmëttel ëmmer méi ofhängeg ze gi vun anere Länner,

an och Lëtzebuerg soll net nach méi ofhängeg gi vun anere Länner.

Plusieurs voix | Très bien!

Mme Martine Hansen (CSV) | Als CSV ass et fir eis awer des Weidere wichteg, dass mer eng Landwirtschaft hunn, déi am Aklank mat der Natur schafft a bei där och d'Déierewuel am Mëttelpunkt steet. An dat geet awer nëmme, wann dat alles eis eppes wäert ass. Well wann de Bauer net ka rentabel schaffen, wann en owes manner an der Täsch huet wéi moies, wann en opsteet, da mécht dee beschte Bauer dat net laang mat.

Eis Landwirtschaft steet a Konkurrenz mat Produkter aus dem Ausland, wou eeben d'Produktionskäschte ganz dacks net esou héich sinn. Beispill: de Loun. Beispill: de Buedem. Eis Pachtpräisser hei si vill méi héich wéi an deenen aneren ugrenzende Länner. Beispill: d'Bauen. Mir hu souguer aner Virschrëfte wéi eis Nopeschlänner.

Ganz dacks hunn déi Länner och iwwerhaupt net déi Oplagen, wéi mir se hei an der EU hunn oder och a Lëtzebuerg hunn – Beispill: Fleesch aus Argentinien –, déi also méi bëleg produziéieren kënnen.

An dofir läit et op der Hand, dass d'Regionalitéit, dat regionaalt, dat lokaalt akafen, en Deel vun der Lösung ass. An hei muss de Staat och mam gudden Beispill virgoen. An do hu mer nach Sputt no uewen.

Wéi gesot: D'Ziler vum Gesetz kënnen mer mat zwou Hänn oder – mir sinn zu 21 – mat 42 Hänn ënnerschreien. Déi kruzial Fro ass awer: Ginn déi gesaten Ziler mat deem Gesetz erreecht?

Wéi gesot, dat éischt Zil, do kann ech soen: Jo, déi Labelen, déi d'Krittäre vun deem Projet de loi erfëllen, sief dat d'Basiskrittären oder eeben d'Basiskrittären plus d'Qualitéitskrittären – ech brauch se net ze beschreiwen, d'Madamm Burton huet dat gemaach –, si konform mat den EU-Direktiven a wäerten an Zukunft och kënnen finanziell ënnerstëtzt ginn. Dat éischt Zil gëtt also erreecht.

Dat zweet Zil, dat ech genannt hunn, ass: méi Transparenz fir de Konsument. Am Exposé des motifs steet: „Malgré la multitude des labels d'origine luxembourgeoise ou étrangère présents sur le marché, ces labels ont des exigences très variables en termes de durabilité et de qualité“. Duerfir géif de Konsument riskéieren, sech net méi erëmzefannen. D'Fro ass also: Gëtt dat elo besser heimat?

Mat deemem Projet de loi kréien elo d'Produkter, déi entweder d'Basiskonditiounen vun der Zertifikatioun erfëllen, déi also e Cahier des charges hunn, deem ëffentlech ass a sou weider, oder d'Basiskrittären an d'Qualitéitskrittären erfëllen, alleguer de Logo mam X „Luxembourg – agréé par l'État“.

Woubäi ech mech froen: Gëtt elo heimat méi Transparenz geschaf? Et gëtt mam Logo keen Ënnerschied gemaach – well an der Annex vum Gesetz gëtt et just ee Logo, dee mam X „Luxembourg – agréé par l'État“ – tëschen der Basiszertifikatioun an der Qualitéitszertifikatioun. E QR-Code kann elo d'Detailer weisen, mee ech weess net, wéi et Iech geet, mee wann ech akafe ginn, da sinn ech frou, wann ech alles hunn an ech hunn et bezuelt an ech sinn erëm am Auto. Ech scannen net tëschen duerch nach QR-Coden.

Am Sitzungsrapport vum Juli steet, dass de Logo kéint ergänzt ginn duerch „système de qualité“ plus de QR-Code. Am Gesetzestext steet dat net dran. Am Rapport och net. Dofir: Méi Transparenz ass an deem Sënn fragwürdeg.

An da froen ech Iech: Wat denkt de Client, wann en esou e Logo gesäit: „Luxembourg – agréé par l'État“?

Mee deen denkt: „Dat do ass e Produkt vun hei. Wann ech dat elo kafen, dann ënnerstëtzen ech eis Landwirtschaft hei.“

Ass dat awer esou? Nee. Et ass zumindest net garantéiert, datt et e Produkt aus eiser Géigend ass. Firwat soen ech dat? Abee, éischters: De Label kritt jo och deen, dee just d'Basizifikatioun huet. Wie kann do matmaachen? Do kann all Gruppement matmaachen, och een aus Süditalien, och een aus Nordspuenien, Norddäitschland, Polen, Wann en eeben d'Basiskritären erfëllt – Cahier des charges a sou weider, do steet absolut näischt vu Regionalitéit dran –, da kritt en, wéi gesot, de Label mam X „Luxembourg – agréé par l'État“.

Ass do Transparenz? Wéi gesot, de Label seet absolut näischt iwwert d'Hierkonft aus.

Wann ech dann elo deen zweete Fall kucken, deen u sech d'Basiskritären huet an zousätzlech d'Qualitéitskritären erfëllt: Do steet am Pilier „Régional – Solidaire“, datt et do en obligatoresche Kritär gëtt, dee beseet, datt d'Produkte mussen aus der Regioun kommen an och do transforméiert ginn. Dann heescht dat och nach net, datt déi Regioun iergendepes mat Lëtzebuerg ze dinn huet. Neen. Et heescht, datt d'Produkte mussen aus engem Rayon vun 250 km vum Siège social vum Gruppement produzéiert ginn. Dat heescht am Kloeertext: Wann de Siège social zum Beispill zu Warschau ass, dann heescht „regional“: wann d'Produkte 250 km aus dem Émkrees vu Warschau kommen. Oder de Siège social ass iergendwou an Holland, e géif Geméis produzéieren, dann heescht de Logo, den X „Luxembourg – agréé par l'État“ ..., regional heescht dann: 250 km vum Siège social an Holland.

Ech soe lo, zum Beispill, wann dat Geméis ass: Wat denkt awer de Konsument? Ma de Konsument denkt: „Ma dat ass Lëtzebuerg Geméis.“ Wéi gesot, dat muss ech soen: e bëssen ugeschmiert. Well dat muss net sinn!

Also méi Transparenz? Ech muss soen, dat Ganzt riskéiert, irreführend ze ginn.

Den obligatoresche Kritär am Pilier „Environnement“, dee beseet, datt de Produzent elo kee Glyphosat op senger Flächen därer ausbréngen, relativéiert d'Problematik e bëssen, well Lëtzebuerg dat eenzegt Land ass, an deem ee kee Glyphosat méi därer ausbréngen. Dat verhënnert awer net, datt och een a Pole kee Glyphosat ausbréngt an awer kann hei matmaachen. Virun allem fir d'Biobauern ass dat, mengen ech, och eppes, dat zielt! Duerfir, Här President, bei dësem zweeten Zil zweifele mer drun, datt et erreecht gëtt.

Da kommen ech bei dat drëtt Haptzil, nämlech d'Zil vun der Petitioun: méi Lëtzebuerg Produkter an de staatleche Kantinnen. Hei zielt elo déi selwecht Remark vun der Regionalitéit. Do ginn ech net méi nach eng Kéier drop an. Well wann elo auslännesch Firmen de Lëtzebuerg Agrement kréien an doduerch och kënne bei den Ausschreiwunge matmaachen, da riskéieren eis richteg regional – pardon, wann ech et elo esou nennen, mee fir mech sinn déi richteg regional, wa se hei aus der Regioun kommen – Produkter, dee Kierzeren ze zéien.

Ech weess, d'Madamm Rapportrice huet gesot, déi kréie jo awer keng Bähëllef iwwert d'Agrargesetz. Mee dat ass deene vläicht zimmlech egal. Well wann déi méi eng grouss Gewënnmarge hu wéi eis national Betriber, dann ass déi Bähëllef hinne net méi wichteg. Dann ass dat, wat wichteg ass, datt si bei der Ausschreiwung hei mat grouss Quantitéiten an eis staatlech Kantinnen zum Beispill kommen.

D'Landwirtschaftskummer hat an hirem Avis och op dës Problematik higewisen. Ech zitieren: „Le

groupement de producteurs est en droit d'avoir son siège n'importe où sur la surface de la terre [...] tout en bénéficiant du logo marqué du sigle X. Cet élément met en évidence une incohérence entre une certification étatique luxembourgeoise d'un produit susceptible d'être fabriqué de l'autre côté de la terre, mais dans un rayon de 250 km et ensuite transporté [...] jusqu'au Luxembourg.“

Och am kriteschen Avis vum Mouvement écologique an der Lëtzebuerg Landjugend a Jongbaueren, woubäi mer haut u sech nach eng Kéier e Rappel vun hirem kriteschen Avis kritt hunn, gëtt dës Problem ervirgestrach, a si schwätze vun enger „Mogelpackung“.

Wann hei, wéi gesot, auslännesch Gruppementen probéieren, mat dësem Label zum Beispill am Fleeschberäich esou an eis Kantinnen ze kommen, dann ass dat hinne zimmlech egal, ob se Bähëllef kréien. Hinne geet et ëm d'Quantitéit vum Ofset. A wann dës tatsächlech géif geschéien, da riskéiert dës System, kontraproduktiv fir eis Landwirtschaft ze sinn, an dës, wéi gesot, souwuel fir déi konventionell wéi fir d'Biolandwirtschaft.

Donieft riskéiert den administrativen Opwand fir déi méi kleng Gruppementen – ech soe lo zum Beispill „d'Fair Mëllech“, ech soen d'„Marque nationale“ vum Hunneg oder och d'solidaresch Landwirtschaft – esou grouss ze sinn, datt si et guer net packen, fir iwwerhaupt kënne matzemaachen. An dat wär an eisen Aen eng Katastroph. Duerfir fuerdere mer wierklech och, datt dës méi kleng Gruppementen wierklech all d'Hëllef kréien, fir datt se iwwerhaupt d'Méiglechkeet hunn, bei dësem Logo matzemaachen.

Här President, u sech wollt ech gäre vum haitege Landwirtschaftsminister eppes wëssen, mee den Här Fayot ka mer vläicht drop äntweren. Ech wollt wierklech gäre wëssen, ob hie wierklech iwwerzeegt ass, datt mer mat dësem Gesetz, wa mer dat stëmmen, dann duerno méi a mengen Ae regional Produkter an eise staatleche Kantinnen hunn. Wat geschitt, wa mer dat Gesetz elo gestëmmt hunn? Wat geschitt muer, iwwermuer, an enger Woch oder an zwou Wochen, fir datt mer dat Zil do kënne erreechen?

Ofschléissend, Här President: Ech hunn et am Ufank gesot, datt an eisen Aen dräi Ziler missten erreecht ginn. An d'Fro ass jo dann: Gi se erreecht?

Déi éischt Labele si konform. Si kënne Bähëllef kréien. Dat éischt Zil gëtt erreecht, hunn ech gesot.

Dat zweet Zil: méi Transparenz fir de Konsument. Mir zweifelen drun, datt dës Zil erreecht gëtt. Wéi gesot, et gëtt een Ennerscheid gemaach tëscht de Basiskritären am Logo, tëscht de Basiskritären an de Basiskritäre plus de Qualitéitskritären. „Regionalitéit“ seet näischt iwwert d'Definitioun, wéi ech se gesinn, vu Regionalitéit aus. Et kann 1.000 km wäit transportéiert ginn.

Dat drëtt Zil: méi Lëtzebuerg Produkter an de staatleche Kantinnen. Leider kann ech och do net soen, datt ech iwwerzeegt sinn, datt dat Zil erreecht gëtt. Wéi gesot erm eng Kéier: d'Regionalitéit, d'Definitioun an den administrativen Opwand.

Sou, Här President, wéi stëmmt een elo bei esou engem Gesetz? Also himmelhoch jauchzend Gefiller hu mer keng. Ech mengen, dat hutt Der gemierkt. Op där anerer Säit wësse mer, datt mer e legale Kader brauchen fir d'Zertifizéierung vun eise Produkter, fir datt eis Labele kënne ënnerstëtzt ginn. Duerfir wäerte mer eisen Accord zum Projet de loi ginn, wann – an ech géif mengen, wann ech d'Madamm Burton héieren hunn, därft dat kee Problem sinn – d'Majoritéitsparteien d'accord sinn, fir dës Projet de loi no zwee Joer ze

evaluieren, sou wéi och d'Landwirtschaftskummer dat gefrot huet.

An an deem Fall ginn ech Iech hei eng Motioun, wannechgelif.

Motion 1

„Certificatioun vun de landwirtschaftleche Produkter“

D'Chamber

stellt fest,

– datt eis Landwirtschaft eng immens wichteg Bedeitung huet fir d'Liewensmittelproduktioun a fir den Erhalt an d'Fleeg vun der Landschaft;

– datt dat neit Gesetz ë. a. zum Zil huet, d'Konsumente besser iwwer d'Liewensmittelproduktioun hei zu Lëtzebuerg ze informéieren a si fir déi regional a qualitativ héichwäerteg Produkter ze sensibiliséieren;

– datt d'Landwirtschaftskummer an hirem Avis drop hiweist, dat de Projet de loi zwar an déi richteg Richtung geet, mee datt den Text awer net wäit genuch geet, fir d'Besoin vum Secteur ze erfëllen;

– datt a verschiddenen Avisen zum Projet de loi drop higewise gëtt, datt d'Qualitéitskriterien net prezis genuch definéiert sinn an d'Regionalitéit vun de Produkter net staark genuch geschützt gëtt,

erënnert drun,

– datt 7758 Leit am Joer 2016 d'Petitioun 668 „Lëtzebuerg Produkter an der öffentlecher Restauratioun“ ënnerschriwwen hunn.

D'Chamber fuerdert d'Regierung op:

– no zwee Joer eng Evaluatioun vum Gesetz duerchzuféieren, fir ze iwwerpräiwen, ob déi am Text definéiert Ziler erreecht goufen;

– fir den Text, am Fall wou d'Ziler net erreecht goufen, am Interêt vun der Landwirtschaft an dem Konsument unzepassen.

(s.) Martine Hansen, Emile Eicher, Félix Eischen, Aly Kaes, Octavie Modert.

M. Fernand Etgen, Président | Merci.

Mme Martine Hansen (CSV) | Fir ze evaluieren, wéi gesot, ze präiwen, ob déi gesaten Ziler erreecht gi sinn. A wann net, fir dann eng Upassung ze maachen. Am anere Fall kënne mer d'Gesetz leider net stëmmen.

Donieft wëll ech awer nach eemol kuerz op d'Konklusioun vum der Petitiounsdebatt agoen.

Hei war nämlech ënner anerem festgehal ginn – Dir kënnt Iech erënneren, ech hu gesot, dat war 2016 –, datt eng Plattform d'échange sollt bei der Landwirtschaftskummer gegrënnt ginn, déi d'Produzenten, d'Vertreider, den Handel, d'Restaurateuren an esou weider sollt zesummebréngen, eebe mam Zil, fir d'Besoinen openeen ofzestëmmen.

De Landwirtschaftsministère sollt d'Personal vun der Landwirtschaftskummer deementspreechend opstücken.

Dunn ass eng Zäitche laang u sech net vill geschitt. Am Januar 2018 hat den deemolege Landwirtschaftsminister – ech mengen, den Här Chamberspräsident wäert sech nach drun erënneren – d'Chamber informéiert, datt hien e Projet vun engem GIE, Gruppement d'intérêt économique, ausgeschafft hätt, an dës GIE sollt dann déi Plattform d'échange duerstellen an d'Direktioun vum GIE sollt de sougenannte Matchmaker sinn, deem seng Haaptmissioun et wär, fir d'Hürden ze identifizéieren, déi géife verhënnern, datt mer méi lokal Produkter géifen an eise staatleche Kantine verschaffen.

An hien hat a sengem Bréif drop higewisen, datt dës GIE sollt spéitstens am Juli 2018 lancéiert ginn. Ben, lo si mer Mee 2022 an ech hu ronderëmtelefonéiert: Laut eisen Informatiounen gëtt et deen elo ... 2018 war awer esou typescherweis e Waljoer. Déi am Waljoer 2018 ugekënnegt Plateforme d'échange mat Matchmaker gëtt et nach ëmmer net! An ech hoffe wierklech, datt eis Baueren, Gäertner a Wënzer net müssen op dat nächst Waljoer waarden, fir datt se erëm eppes versprach kréien.

An duerfir fuerdere mer d'Regierung an enger zweeter Motioun op, déi an der Konklusioun an der Petitioun festgehalen Plattform d'échange bei der Landwirtschaftskummer ze grënnen an hir déi néideg finanziell Moyenen zur Verfügung ze stellen, fir ënner anerem kënnen dee sougenannte Matchmaker anstellen, eebe mam Zil, fir d'Hürden ze identifizéieren an ofzebauen, Hürden, déi den Asaz vu méi regionale Produkter an de staatleche Kantine verënnere. Den Asaz vun eise regionale Produkter, d'Regionalitéit, de regionalen Akaf ass en Deel vun der Léisung.

Ech soen Iech Merci.

Motion 2

D'Chamber stellt fest,

– datt 7.758 Leit am Joer 2016 d'Petitioun 668 „Lëtzeburger Produkter an der ëffentlecher Restauratioun“ ënnerschriwwen haten;

– datt d'Kommissiounen den 19. Januar 2017 an hire Conclusiounen zum Debat festgehalen haten, datt bei der Landwirtschaftskummer soll eng Plattform opgebaut ginn, fir datt déi eenzel Acteure sech kënnen ënnereneen austauschen;

– datt de Landwirtschaftsministère a sengen Conclusiounen zum Debat vun der Petitioun 668 vum 31. Januar 2018 d'Schaffung vun esou enger enger Plattform a Form vun engem Groupement d'intérêt économique (GIE) mam Numm „Luxembourg for food and agriculture“ an Ausischt gestallt hat;

– datt an deem Zesammenhang d'Landwirtschaftskummer soll d'Roll vun engem „Matchmaker“ tëschent de Produzenten, de Veraarbechtungsentreprisen, den Distributeuren an de Bedreiwer vun den ëffentleche Kantinen iwwerhuelen;

– datt et dës Plattform nach net gëtt, obwuel de Ministère a sengem Courrier vum 31. Januar 2018 d'Asetzung vum GIE bis spéitstens Juli 2018 ugekënnegt hat;

– datt esou eng Plattform den Ofsaz vun de Lëtzeburger Agrarprodukter géif nohalte stäerken,

fuerdert d'Regierung op:

– esou eng Plattform esou séier wéi méiglech am Interêt vun alle Bedeelegten anzesetzen;

– der Landwirtschaftskummer déi néideg zousätzlech finanziell Moyenen zur Verfügung ze stellen, fir datt si der Missioun als „Matchmaker“ och ka gerecht ginn, esou wéi d'Kommissiounen dat an hire Conclusiounen nom Debat gefuerdert haten.

(s.) Martine Hansen, Emile Eicher, Félix Eischen, Aly Kaes, Octavie Modert.

Plusieurs voix | Très bien!

M. Fernand Etgen, Président | Merci, Madamm Hansen. An nächsten ageschriwwene Riedner ass den honorabelen Här Gusty Graas. Här Graas, Dir hutt d'Wuert.

M. Gusty Graas (DP) | Merci, Här President. Am Verbraucherindex, oder dem Index, méi allgemeng gesot, dee jo an de leschten Deeg ganz staark an der Diskussioun war, muss een zréckbehalen, datt do jo awer och ronn 11,4 % fir d'Liewensmëttel reservéiert

sinn. U sech mengt een, dat wier jo keen héijen Undeel. Et ass och kee schrecklech héijen Undeel, mee et beweist awer, datt d'Liewensmëttel u sech awer eng ganz wichteg Plaz anhuelen an dem Index.

D'Liewensmëttelpräisser sinn iwwregens vun Oktober 2021 bis Mäerz 2022 ëm 3,4 % an d'Luucht gaangen, d'Fleesch eleng ëm 4,1 %, d'Schofs- an d'Geessefleesch iwwregens ëm 9 %. Déi Präishaussé sinn natierlech zu engem Deel ze erklären duerch d'Augmentatioun vun de Präisser vum Fudder, vun der Energie a vum Dünger.

Mee eppes ass ganz kloer: Wann ee gäre méi Qualitéit an d'Produktioun vun de Liewensmëttel wëllt erabringen, da wäert dat ouni Zweifel och eng Inzidenz op de Präis hunn. An et muss een och hei ënnersträichen, datt op alle Fall d'Liewensmëttelproduzente méi wéi jee och an Zukunft Urecht hunn op en uge-moossene Präis.

Mir liewen de Moment an enger Zäit, an dat ass och gutt esou, an där de Konsument u sech méi usprochsvoll ginn ass. Et gëtt eng Rei Entwécklungen, déi derzou bäigedroen hunn, datt de Konsument och méi kritesch ginn ass. Ech denken hei zum Beispill an éischter Linn un déi vill Liewensmëttelskandalen. D'Sensibilitéit ass méi grouss ginn. An de Konsument verlaangt hei u sech och vill méi Transparenz. An dat ass och doduerch ze erklären, datt e sech asetzt fir méi eng propper Ëmwelt. De Respekt vis-à-vis vum Déier ass gestiegen.

An ech kommen dann och op déi Petitioun ze schwätzen, déi schonn e puermol hei ugeschnidde ginn ass. Dat ass déi Petitioun 668 vum 2016, an där et jo virun allem drëms gaangen ass, fir u sech och lokal, national Produkter och an eisen eegene Kantine méi ze promovéieren.

Ech muss éierlech soen: Dat iwwerrascht een e bëssen, datt mer et einfach net fäerdegbréngen, deem Zil och méi gerecht ze ginn. Mir schwätze scho jorelaang dervun, fir méi lokal Produktiounen hei zu Lëtzebuerg ze promovéieren, ma iergendwéi brénge mer et awer net esou richtig fäerdeg.

De Marché vun de Bioprodukter ass amgaangen, an d'Luucht ze goen. Dat ass och gutt esou. Ech mengen, dat mierkt een och, wann ee virun allem a grouss Supermarché geet, datt d'Regaler ëmmer méi gefällt sinn. An awer huet een nach d'Impressioun, wéi wann dat awer nach net dee Stellwäert erreicht hätt, deen et u sech misst hunn.

Och um legislative Plang kann een an deene leschte Jore feststellen, datt deem Gesënnungswandel an der Gesellschaft u sech elo Rechnung gedroe gëtt. An dat Gesetz vun haut dréit deem ouni Zweifel och Rechnung.

Et muss een natierlech soen, datt d'Aféierung vu Labelen näischt Neits ass. Dat hu mer scho jorelaang versicht duerstellen. An et besteet praktesch e gewëssenen Dschungel vu Labelen. An duerfir ass et gutt, datt awer elo e bësse méi eppes Gebündeltes geschafe gëtt fir de Konsument, awer virun allem och den Adjudicateur. Firwat schwätzen ech grad vun deem? Mee well eeben och iwwert d'Marché-publics-Gesetz jo d'Méiglechkeet besteet, haut eeben och méi geziilt an den Ausschreiwunge festzehalen, wat fir e Produkt virun allem ech wëll kréien.

Et ass natierlech net ëmmer einfach, e gemeinsamen Nenner ze fannen. Bei der Zilsetzung si mer eis all eens, mee beim Wee dohinner, do ginn d'Meenunge munchmol auseinander. Dat bréng natierlech da mat sech, datt herno e gewëssene Konsens zréckbehalen gëtt. An och dat mierkt ee bei dësem Gesetz, wat natierlech dann och heiandsdo zur Konklusioun féiert,

datt d'Gesetzer awer net ëmmer an deem Mooss esou entstinn, wéi een dat soll a priori gesinn.

Dee Gesetzesprojet hei huet natierlech eng laang Geschicht. Et ass virdu schonn drop higewise ginn. An ënnert dem fréiere Landwirtschaftsminister war jo schonn e gudder Gesetzesprojet ausgeschafft ginn. Do sinn natierlech eng Rei nei Erkenntnisser komm. Dee Gesetzesprojet huet, menger Meenung no, awer de Meritt, datt en eng Basis duergestallt huet, fir u sech dat hei Gesetz auszuschaffen.

An ech wëll op dës Plaz awer och dem fréiere Landwirtschaftsminister, dem Romain Schneider, e Merci aussprechen, well hien huet sech awer och derfir agesat, datt dat Gesetz hei awer trotzdeem déi Ausrichtung krut, déi et kritt huet an déi awer mat Sécherheet net déi allerschlechtst ass.

Ech wëll dann och op de Gesondheetsdësch vun 2016 hiweisen, deen u sech eng Rei wichteg Piste schonn opgezeechent huet, wou dat Gesetz hei sollt hiféieren.

An d'Tatsaach, datt mer eng ganz Rei vun Avisen erakruten, Avise vun enger Rei vun Organisatiounen, déi sech a priori net ëmmer direkt ugesprach fillen, fir Avisen ze ginn, beweist jo awer, datt den Interessi immens grouss ass. Ech weisen zum Beispill hin op de Conseil supérieur de développement durable, Fairtrade Lëtzebuerg, d'Chamber mam Mouvement écologique oder Bio Lëtzebuerg. An dat ass awer ganz positiv. Dat ass awer de Beweis, datt hei Leit sech awer Gedanke maachen: Wéi soll eis Liewensmëttelproduktioun an Zukunft besser gestalt ginn? An ech sinn och iwwerzeegt, datt all hir Avisen awer och derzou bäigedroen hunn, datt eist Bewosstsinn doduerch awer mat Sécherheet positiv beaflosst ginn ass.

E wichtegen Avis ass natierlech och dee vun der Landwirtschaftskummer. Ech mengen, si verrieden awer déi Haaptacturen hei. Do sinn eng Rei méi kritesch Aussoe gemaach ginn, déi een och zum Deel kann deelen, virun allem, datt se vun de Kritäre schwätzen, déi zum Deel subjektiv wieren. Mee si hunn eng Ausso gemaach – an ech mengen, déi kënnen mir als DP och hei deelen –, datt u sech dat Gesetz hei muss relativ schnell evaluéiert ginn an datt och e Bilan muss virgeluecht ginn.

Am Virfeld ass natierlech ganz vill diskutéiert ginn iwwert den Term „Regioun“. An et war virun allem deen Term, deen zu ganz villen Diskussiounen gefouert huet. A mir wëssen awer, datt mer do ënnert dem Drock och vun der Europäescher Unioun stoungen. Den Term „Regioun“, dee jo festhält, datt an engem Ëmkrees vun 250 km u sech soll dann de Groupement matconsideréiert ginn. Mir wollten dat als Lëtzebuerg net onbedéngt hunn. Bon, mir hunn eis eebe wëssen der EU-Contrainte do bëien. Mee ganz frou war mer natierlech doriwwer net.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, wa mir elo e bëssen de lokale Marché hei zu Lëtzebuerg analyséieren, da stelle mer awer fest, datt do nach ganz vill Potenzial ass. Well dat Gesetz hei ass jo u sech zu engem gudden Deel dorobber axéiert. An et gëtt eng Rei Domänen, wou nach ganz vill Potenzial besteet. Ech denken zum Beispill un d'Uebst, ech denken zum Beispill awer och un d'Geméis, do, wou jo elo awer d'Regierung versicht, deem méi Rechnung ze droen. Zum Beispill sollen d'Subventiounen ëm 20 % gehéicht ginn.

An da si mer natierlech och ganz séier bei der Diskussioun iwwert d'Konstruktioun vun Zären. Mir wëssen, datt mer hei zu Lëtzebuerg eeben dat Klima hunn, dat mer eeben hunn an dat et engem eeben net erlaabt, iwwert d'ganz Joer eng Rei Kulturen ze ënnerhalen. An duerfir muss och déi Diskussioun iwwert d'Zäre

seriö diskutéiert ginn. Natierlech mussen d'Ëmwelt-aspekter ëmmer matconsideréiert ginn.

Ech wëll da virun allem och op ee Produkt hiweisen, dat eeben de Moment och Héichkonjunktur huet: Dat sinn d'Spargelen. Wann ech do kucken, wéi déi sech an de leschte Joren entwéckelt hunn, da mengt een, do missten nach méi Méiglechkeeten dra sinn. Vun 2018 bis 2021 huet d'Ubaufäch sech vun 13 op 15 Hektar erhéicht. Dat ass u sech net vill. An et muss ee wëssen – bon, ech sinn zwar elo kee Spezialist, mee et huet ee sech awer e bëssen informéiert –, datt d'Spargelen u sech liichte Buedem brauchen, vill Sonn brauchen, mee datt entretemps awer och d'Experienz gewisen huet, datt zum Beispill och am Éislek kënne Spargelen ugebaut ginn. Firwat gi mer net hin a mer versichen, wéi gesot, dee Beräich nach méi hei zu Lëtzebuerg ze ënnerstëtzen?

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, wa mer elo op dee Qualitätssystem hei zrëckkommen: En ass jo fräiwëleg, wat a priori och eng gutt Saach ass. Et kann ee sech och nëmmen hei derfir aussprechen, datt d'Produzente sech sollen derfir asetzen, dass se déi meescht méiglech Krittären och sollen erfëllen, well dann och de Konsument vläicht nach éischter bereet ass, dat Produkt ze konsuméieren.

Iwwert de Logo: Ech mengen, d'Madamm Hansen ..., an ech si ganz éierlech: Ech sinn net esou schrecklech wäit vun Iech entfernt. Ech muss och éierlech soen: Mat dem Logo hunn ech och liicht meng Problemer. Ech fannen, de Logo misst nach méi spezifesch zum Produkt hin entwéckelt ginn. An ee Problem besteet nun doranner: Mir hunn e Produzent, deen eeben, loosse mer soen, vun deenen eelef oder zwielef Krittären, déi an eenzele Piliere mussen erfëllt ginn, dann zwee, dräi, véier erfëllt, plus natierlech déi obligatoresch, en aneren, deen erfëllt der siwen, aacht, mee a priori gëtt no bausse keng Differenz gemaach.

Dat ass elo e bëssen: Dir hutt en Exame gemaach, Dir huet e gepackt. Bon, deen ee kritt eng Mention „bien“, deen anere kritt eng Mention „très bien“. Mee hei kënnt dat net zum Virschäin. Duerfir, mengen ech, misste mer awer vläicht och eng Kéier eis d'Fro stellen, ob net déi Leit, déi Produzenten, déi wierklech méi Efforte maachen, och vläicht méi dann dervu sollen hunn.

Wat ech och hoffen, ass, datt déi Prozedur, déi natierlech sech a priori net liicht ugesäit, net ze vill schwéierfällg gëtt. An dowéinst muss een einfach och éierlech sinn. Nach eng Kéier: Mir mussen dat Gesetz hei, dat och a priori mat Sécherheet eng Verbesserung ass, awer firmer oder spéider nach eng Kéier op de Leescht huelen, fir ze kucken, wat et an der Realitéit bruecht huet.

Erlaabt mer vläicht, e puer Remarken ze maachen zu deenen eenzelen dräi Piliere. Ech fänken u mam Pilier eent, de „Qualité – Saveur“, fir op eenzel Punkten agoen. Zum Beispill de Punkt siwen, an deem et ëm d'Ingrediénte geet, déi natierlech mussen aus natierlecher Substanz sinn. Ech fannen dat eng immens wichteg Saach. Oder am zweete Pilier, „Régional – Solidaire“, dass zum Beispill d'Schluechten an d'Veaarbechtung vu Véi an der Regioun muss sinn. Dat bréngt natierlech mat sech, datt och manner Transporter entstinn. Ech mengen, dat ass eppes, dat an deene leschte Joren ëmmer erëm an der Kritik steet: Dat sinn déi zum Deel onsënneg Véitransporter. Doduerch kënnen déi awer ewechfalen an doduerch gëtt manner CO₂ produziéiert.

Da wëll ech awer virun allem op ee Krittär hiweisen, dat ass de Krittär zéng, laut deem och d'Produzente kënnen dervu profitéieren, wa se zousätzlech Leit astellen, déi e gewëssenen Handicap hunn. Ech

mengen, och dat ass immens wichteg. Et gëtt vill ze oft vergiess, datt mer och déi Leit mussen esou wäit wéi méiglech mat an den Aarbechtsprozess abannen.

Den drëtte Pilier, mengen ech, ass ee vun deene wichtegsten: Dat ass den „Environnement – Bien-être animal“. Do geet et drëms, datt ee kann e verbesserte Biodiversitéitsschutz ustriewen. Mir sollten eis kengen Illusiounen higinn. Mir hunn nach wie vor hei zu Lëtzebuerg immens Problemer mat der Biodiversitéit. Do ass och e Lien zum aktuellen Agrargesetz hiergestallt.

An da si mer natierlech och ganz séier beim Waasserschutz. Een, dee behaupt, mir hätte keng Problemer hei zu Lëtzebuerg mat der Qualitéit vun de Gewässer, dee seet d'Wourecht einfach net. Ech mengen, dat sollt ee ganz klipp a kloer soen. Dach! Mir hu ganz vill Problemer mat der Qualitéit vun eise Gewässer an et ass och an deene leschte Joren net vill besser ginn.

An dowéinst si mer och ganz séier bei de Quellschutzzonen. An och hei gëtt et jo dann d'Méiglechkeet, deene Produzenten, déi verstärkt dorobber setzen, eeben d'Méiglechkeet ze ginn, déi Krittären ze erfëllen. Ech wëll just drop hiweisen: Mir hunn zënter 2014 45 Quellschutzzonen ausgewisen, wat eng merklech Verbesserung ass par rapport zu fréier, wou dat awer net onbedéngt esou pousséiert ginn ass.

Dann ass awer och drop hinzewisen, datt sech jo awer am Grondwaasser virun allem awer Réckstänn vu gewëssene Pollutiounen iwwer 10, 15 Joer kënnen hinziehen. Dat soll een also alles net ënnerschätzen. Dat Gesetz hei erlaabt jo awer zumindest, oder gëtt deene Produzenten d'Méiglechkeet, verstärkt Efforten och um Niveau vum Gewässerschutz ze maachen.

Ech weisen och op de Krittär aacht hi vum drëtte Pilier, an deem et ëm d'Reduktioun vu Sprëtzmëttele geet. Och do hu mer nach ganz vill Nohuelbedarf, well eeben nach einfach ze vill Planzeschutzmëttelen agesat ginn, déi net onbedéngt op biologescher Basis hiergestallt gi sinn.

Da si vläicht och d'Krittäre véier a fënnf interessant, an deenen et ëm den Offall geet an d'Gestioun vum Offall an och d'Verpakung. Net méi spéit wéi d'lescht Woch hu mer jo hei e puer interessant a wichteg Gesetz gestëmmt, wat d'Offallproblematik ubelaangt, soudatt dat u sech elo awer och eng gutt Saach ass an dat sech hei gutt dee Moment matenee verbënnt.

Wat den Déiereschutz an d'-haltung ubelaangt, och do soll een net ze vill naiv sinn. Mir hunn zwar e strengt Déiereschutzgesetz. An awer wësse mer, datt et awer nach ëmmer eng Rei Nodeeler gëtt, wat eeben den Déiereschutz u sech ubelaangt. Ech mengen, dat ass virun allem och en Aspekt, dee fir eis als DP ganz wichteg ass.

Wichtig ass och, datt déi Efforten hei vu staatlecher Säit aus subventionéiert ginn. Mir hate jo elo absolutt kee Problem domat ..., mir wäerten absolutt kee Problem hunn, fir elo op eemol de Bensinn ze subventionéieren. Ech wëll dat net weider hei elo kommentéieren. Ech mengen awer, et ass méi wichteg, datt mer gesond Liewensmëtteleproduktioun awer och als Staat weesentlech ënnerstëtzen. Ech mengen, datt dat awer nach ëmmer méi wichteg ass wéi Bensinn. Mee bon.

(Interruption)

Gelif?

(Interruption)

Ma jo. Merci! Jo.

(Hilarité)

Ech si frou, dat ze héieren!

Een Nodeel vun deem Gesetz ass hei natierlech, datt et e Gruppement muss sinn, dee kann eligibel sinn

fir, wéi gesot, dee Label ze kréien. Dat ka sech an der Praxis natierlech nodeelhaft auswierke fir déi kleng Produzenten. Och dat ass e Punkt, iwwert deen een awer nach eng Kéier fréier oder spéider muss vläicht méi am Detail diskutéieren.

Wat d'Ausfëlle vum Cahier des charges ubelaangt, hunn ech virdru schonn drop higewisen: Mir mussen oppassen, datt mer elo net ze vill administrativ Hürden do virgesinn.

Mee wat awer op där anerer Säit positiv ass, ass, datt dee Cahier des charges u sech och kann dem Konsument virgeluecht ginn, soudatt en en Abléck huet, wéi dee Cahier des charges dann opgestallt ass.

De ganze System steet a fält awer ouni Zweifel mat dem Contrôle. Mir kënnen hei déi beschte Gesetzter, déi beschte Reglementer zrëckbehalen, wann net en elementare Contrôle funktionéiert, da wäert dat och mat Sécherheet an der Praxis net déi Effikassitéit hunn.

Dowéinst ass et also wichteg, datt de Konsument muss eng honnertprozenteg Sécherheet hunn, datt, wann en e Produkt keeft, op deem dee Label drop ass, dat awer och deementsprechend esou hiergestallt ginn ass. Also ass eng Kontroll ouni Zweifel wichteg.

Dee Label ka jo fir maximal fënnf Joer accordéiert ginn. Doriwwer kann een och diskutéieren. Mee da muss awer an deene fënnf Joer ëmmer garantiéiert ginn, datt een déi Uspréch, déi gestallt ginn, och ëmmer erëm erfëllt.

Ech mengen, wat och déi Evaluatiounskommissioun ubelaangt, hätt ee sech jo vläicht kënne virstellen, datt am Gesetz elo e bësse méi prezis iwwert d'Kompositioun och eppes zrëckbehalte gi wär. Bon, dat soll elo iwwer e Règlement grand-ducal geschéien. Och do wëll ech awer ënnersträichen, datt et wichteg ass, datt an där Kommissioun awer wierklech Leit herno setzen, déi vum Fach sinn, déi eppes dovu kennen, aus sämtlechen Domänen. Mee déi muss dann awer och equilibréiert zesummegesat ginn.

Ech mengen, d'Landwirtschaft ass ouni Zweifel e ganz wichtigen Acteur an deem ganze Prozess hei. Elo kéint een natierlech och eng grouss Diskussioun hei féieren iwwert déi Relatioun vu Landwirtschaft a Klimaschutz, well dat Gesetz dat iergendwéi jo awer och matbeinhalt. Mee ech mengen, dat géif elo vläicht e bëssen ze wäit goen. Erlaabt mer awer, vläicht just drop hinzewisen, datt awer eng Rei Punkte vun der Landwirtschaft an Zukunft vläicht nach méi verstärkt mussen och erfëllt ginn.

A si hu jo dann d'Méiglechkeet, dat iwwert déi eenzel Krittären och ze maachen, an haaptsächlech eng verstärkt biologesch Landwirtschaft. Ech mengen, och do muss ee ganz éierlech sinn: Dat ass nun einfach d'Zukunft. Et soll een elo net déi eng Landwirtschaft géint déi aner ausspillen, mee et muss een awer wëssen, datt déi, loosse mer da soen, konventionell Landwirtschaft sech eebe munchmol trotzdem awer méi belaauschtend fir d'Ëmwelt kann entwéckelen. An dowéinst ass et och gutt, datt hei eng Rei Krittäre festgehele sinn, déi wierklech déi Landwirtschaft ënnerstëtzen, déi méi verstärkt den Akzent eeben op eng méi ëmweltverträglech Produktioun setzt.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, als Konklusioun kann een u sech festhalen: Dat Gesetz hei ass mat Sécherheet eng weesentlech Verbesserung. Et erlaabt eis eeben elo, méi kloer Akzenter ze setzen, wat eeben elo d'Attributioun vu Labelen ubelaangt. Mee wat wichteg ass, dat ass, datt déi zwee Acteuren, déi wichtegst Acteuren, engersäits de Konsument ... Et muss een awer ganz éierlech soen: Och de

Konsument huet eng ganz wichteg Roll ze spillen. En huet och eng grouss Verantwortung. Wann de Konsument natierlech ëmmer nëmmen de Reflex huet, dat ze kafen, wat am bëlleegsten ass, dann däerfe mer eis net ze villen Illusionen higinn.

Och de Konsument muss da bereet sinn, wann e weess: „Hei hunn ech e Produkt, dat op eng ëmweltverträglech Manéier hiergestallt ginn ass, dat awer vläicht eng Iddi méi deier ass wéi en normaalt anert Produkt.“ Dann huet en awer och de Choix viru sech an e muss dann awer och seng Verantwortung iwwerhuelen.

Op där anerer Säit hu mer natierlech dann och d'Produzenten. Hinnen gëtt awer hei d'Méiglechkeet gebueden, fir iwwer de Wee vum Label och ze weisen: „Voilà, ech si bereet, méi ëmweltverträglech Produiten hierzustellen.“ An da muss dat och deementsprechend no bausse matconsideréiert ginn.

Wéi gesot, nach eng Kéier: E bëssen ass et ze bedauern, datt hei déi Leit, déi e Maximum un Efforte maachen, net genuch an d'Fënster gestallt ginn, fir et emol esou auszedrécken. Duerfir, mengen ech, wa mer deen éischte Bilan maache vum deem Gesetz, sollte mer kucken, inwiefern déi Produzenten, déi méi Efforte maache wéi déi aner, awer dann och musse méi Avantagen dervun hunn.

Vläicht nach eng lescht Remark: Zum Beispill hunn d'Wäiproduzente jo elo kierzlech en neie Logo vum Wäin a Cremant agefouert. An dat ass eng Fro, déi sech eeben elo stellt. Bon, ech weess, Här Fayot, Dir sidd elo natierlech net direkt duerfir kompetent, mee ech mengen, et ass awer keng onwichtig Fro: Inwiefern sinn och esou Labelen, nei Labelen, awer kompatibel mat deem Label, dee mer haut schafen?

Wat awer wichteg ass, dat ass awer och d'Effentlechkeetsaarbecht. Dat, wat mer elo haut decidéieren, dat muss awer och no bausse ganz gutt duergestallt ginn. Dat muss erkläert ginn. Nach eng Kéier: De Konsument brauch eng grouss Sécherheet. E muss am Gefill bestätegt ginn: „Dat, wat ech kafen, ass, wéi gesot, op eng Manéier hiergestallt, sou wéi ech mer dat eeben och virstellen.“

Ënnert dem Stréch kann a wäert d'Demokratesch Partei dëst Gesetz matstëmmen, och wann déi eng oder déi aner Saach vläicht nach net onbedéngt esou schrecklech gutt ausgeräift ass. Mee et ass ni ze spët, nach eppes besser ze maachen.

Ech wëll awer och vun der Geleeënheet profitéieren, der Madamm Burton nach e grouse Merci auszusprechen fir hir eenzel Rapporten.

Merci.

Plusieurs voix | Très bien!

M. Fernand Etgen, Président | Merci villmoos, Här Graas. An nächsten ageschriwwene Riedner ass déi honorabel Madamm Chantal Gary. Madamm Gary, Dir hutt d'Wuert.

Mme Chantal Gary (déi gréng) | Här President, léif Kollegeinnen a Kollegen, Minister Fayot, haut stëmme mer iwwer e wichtige Projet de loi of, deen als Zil huet, eise landwirtschaftleche Produite méi Valeur a Visibilitéit ze ginn, eis Produiten dem Konsument méi no ze bréngen, d'Qualitéit vun eise landwirtschaftleche Produite weider ze pushen a virun allem méi Transparenz an dee ganze Label-Dschungel ze bréngen.

Hei soll weeder Greenwashing nach Socialwashing bedriwwen ginn, mee wéi elo just gesot: D'Transparenz soll de roude Fuedem vun der Ëmsetzung vun dësem Projet de loi sinn.

Grad déi lescht zwee Joer huet ee gemierkt, datt virun allem vum Konsument aus eng ëmmer gréisser

Demande a Wäertschätzung vu lokalen a regionale Produiten entsanen ass. De Client beschäftegt sech ëmmer méi mat Froe wéi: „Wou komme meng Liewensmëttel hier? Wéi gi se produziéiert? Handelt et sech ëm e Bioproduit? Wien ass de Produzent oder d'Produzentin hannert mengem Produit?“

(M. Mars Di Bartolomeo prend la présidence.)

Dësen Agreement soll Äntwerten op dës Froe ginn.

Den aktuelle Kontext hält eis jo nees virun Aen, wéi wichteg et ass, déi lokal a regional Produktiounen ze fërderen a sech net ze vill vum Weltmarché ofhängeg ze maachen.

Ech hunn de Label-Dschungel jo scho kuerz erwänt, dee souwuel op nationalem, mee virun allem awer och op internationalem Niveau omnipresent ass an deen d'Sich no qualitativ héichwäerteg Produiten net onbedéngt vereinfacht. Fir datt also elo bei eis am Buttek e Produit, deen de Krittäre vun dësem Projet de loi entsprécht, op den éischte Bléck ze erkennen ass, gëtt hei e Logo respektiv en Agreement geschaf, dee sech vun deenen anere Labelen a Logoen ofsetze soll.

Bei dësem Punkt géif ech gären direkt op eng Kritik agoen, déi net just mir Gréng bei der éischter Presentatioun vun dësem Projet de loi opgeworf hunn, mee déi sech a méi Aise vum Experte vum Terrain erëmfënnt. Mir schwätze jo bei dësem Projet de loi vun engem „système de qualité ou de certification des produits agricoles“, wat esou vill bedeit ewéi, datt ee beim Système de certification just d'Punkte vum Cahier des charges anhalen muss a beim Système de qualité nieft dem Cahier des charges och nach minimum néng Qualitéitskrittäre, op déi ech gläich méi detailléiert aginn, ëmsetze muss.

Wéi den Numm et also scho seet, ass e Produit, deen dem Système de qualité entsprécht, qualitativ méi héichwäerteg wéi e Produit, dee just de Standardnorme vum Système de certification entsprécht. A fir hei nach emol dem Minister Schneider seng Wieder ze widderhuelen: Fir datt dësen Agreement méi Transparenz fir de Konsument bréngt, misst et jo dann och e visuellen Ënnerschied ginn tëscht engem Produit, dee just de Standardnormen entsprécht, an engem Produit, deen doriwwer eraus weider Qualitéitskrittäre ëmsetzt.

Dofir war eis Propos, de Visuel vum Logo d'agrément entweder faarflech tëscht béide Systemer ze ënnerscheeden oder awer, datt bei dem Logo d'agrément „système de qualité“ respektiv „système de certification“ als Text mat derbäistoe kënn. Dëst gouf schlussendlech och am Commentaire des articles festgehalen. Allerdéngs ass et keng Mussesaach, dësen Detail derbäizeschreiwen, mee et ass fakultativ.

Fir der Transparenz dem Konsument géigeniwwer also Rechnung ze droen, géif ech hei en Appell un d'Produzente maachen, dëst ze preziséieren, esoudatt de Client tatsächlech op den éischte Bléck erkennt, ob et sech ëm e Produit mat méi héije Qualitéitskrittäre handelt oder net. Hei géife mer eis och wënschen, datt de visuellen Ënnerschied tëscht dem Système de certification an dem Système de qualité an enger nächster Etapp eng Obligatioun gëtt an net just eng Optioun.

Weider soll jo och e QR-Code mat derbäikommen, esoudatt de Konsument an d'Konsumentin dëse scannen kënnen an novollzéie kënnen, wéi eng Krittäre bei dësem Produit genee erfëllt goufen.

Dës Krittäre sinn an dräi Kategorien opgedeelt, sou wéi dat elo schonn e puermol erwänt gouf. Dat ass: „Qualité – Saveur“, „Régional – Solidaire“ oder och „Environnement – Bien-être animal“.

An och hei wier eis Propos: Wann een de QR-Code da gescannt huet a sech Zäit hëlt, fir alles am Detail ze

kucken, sollten all déi 11, 12 respektiv 13 Krittären, déi et pro Kategorie gëtt, och all opgeléicht sinn an déi, déi ëmgesat ginn, extra markéiert sinn an déi, déi net ëmgesat sinn, trotzdem visibel sinn. Nëmme esou kann de Konsument kloer erkennen, firwat e bestëmmte Produit en Agreement krut, an d'Produiten och direkt matenee vergläichen, dat, wéi gesot, ganz am Sënn vun der Transparenz dem Konsument an der Konsumentin géigeniwwer.

Fir dann nach e bësse méi detailléiert op d'Qualitéitskrittäre selwer anzegoen: Bei der éischter Versioun vun dësem Projet de loi war virgesinn, datt ee pro Kategorie dräi fakultativ Krittären erfëlle misst, fir den Agreement vum Système de qualité ze kréien. Allerdéngs wier et an der Praxis esou gewiescht, datt een och mat relativ wéineg Effort e sougenannte „Qualitéitsagreement“ hätt kënnen kréien.

Dofir si mer frou, datt dat geännert gouf an et elo pro Kategorie nieft zwee fakultativen och en obligatoresche Krittär gëtt. Esou gi mer sécher, datt net just d'Mindestforderungen erfëllt ginn, mee datt d'Standarden och tatsächlech méi héich sinn, wuelverstan, datt jidderengem de Choix bleift, och méi wéi just dräi Krittäre pro Kategorie ze erfëllen.

Hei geet et och net drëms, dem Produzent Steng an de Wee ze leeën, mee et geet drëm, datt mer weider Efforte maachen, fir nach méi qualitativ héichwäerteg Produiten um Lëtzebuerger Marché ze hunn, ganz am Sënn vun der Nohaltegkeet, dem Respekt vun eiser Ëmwelt, eise Produzenten a Produzentinnen an dem Bien-être animal.

An hei gouf jo och festgehalen, datt de Produzent eng finanziell Ënnerstëtzung bei der Ëmsetzung vun de Krittäre kritt, plus huet de Minister och zougeséichert, eng administrativ Hëllefstellung unzebidden, fir datt dëst keng Barriär soll sinn, un dëser Zertifikatioun deelzehuelen.

Da géif ech nach gären op den obligatoresche Krittär vum Glyphosatverbuet agoen, dee mer natierlech begrëissen. Dëst war ënner anerem och eng Fuerderung am gemeinsamen Avis vun de Jongbaueren an dem Mouvement écologique.

Den Agreement, dee mer haut stëmme wäerten, beschränkt sech jo net reng op Produite vum Lëtzebuerger Territoire. Dofir ass et eis e grousst Uleies, datt de Glyphosatverbuet eng Obligatioun gëtt, fir d'Dier net fir Produzenten opzemaachen, déi dësen Totalherbizid ëmmer nach weider benotzen, nieft eise Baueren a Wënzer, déi sech schonn op d'mannst säit dem 01.01.2021 un dëse Verbuet halen.

A vu datt den Term vun der Region esou vast définiert ass – hei schwätze mer jo vun 250 km ronderëm de Siège social –, schafe mer mam obligatoresche Glyphosatverbuet awer och deels e weidere Regionalitéitskrittär, dovun ofgesinn, datt Glyphosat näischt an eiser Natur an nach manner op eisen Tellere verluer huet!

Plusieurs voix | Très bien!

Mme Chantal Gary (déi gréng) | Wéi gesot, d'Regioun ass hei mat 250 km ronderëm de Siège social définiert. Opgrond vun de Reegele vum EU-Banmaart war et hei wuel net méiglech, d'Regionalitéit just op de Lëtzebuerger Grenze festzemaachen, an dat wier och net sënnavoll gewiescht, vu eise klengen Territoire. Allerdéngs hätt mer eis awer gewënscht, datt d'Definitioun vun der Region méi streng hätt kënnen définiert ginn.

Fir der vaster geografescher Definitioun vun der Region awer iergendwéi entgéintzewierken, si mer, wéi gesot, ganz frou, datt et elo obligatoresch Krittäre pro Kategorie gëtt. Well och béid obligatoresch

Krittäre vun der Kategorie „Régional – Solidaire“, eemol op d'Déierenhaltung bezunn an eemol op d'Agrafäch bezunn, si Krittären, déi u sech och nees probéieren, déi lokal a regional Produiten ze promovéieren an éischter onattraktiv fir Produzenten vu méi wäit ewech sinn.

All Krittär huet natierlech seng Daseinsberechtigung. Trotzdeem géif ech nach gären op ee bestëmmte fakultative Krittär aus der Kategorie „Régional – Solidaire“ agoen, dee mir perséinlech um Häerz läit a wou ech och gären den Appell géif maachen, datt eis Produzenten, ouni datt et eng Obligatioun ass, dee Choix huelen an dese Krittär d'office, wann et méiglech ass, an hir Produktioun matabannen, wa se et net souwisou scho maachen. Ech schwätze vum Choix, Produiten aus dem Fairen Handel ze huelen, wann et se dann am Fairen Handel gëtt. Dat si Produiten, déi aus dem Globale Süde kommen an déi et normalerweis net an eise Regioun gëtt. Klassesch Beispiller sinn hei de Kakao, Kaffi oder Zocker.

E ganz simpelt Beispill: Wann e Produzent bei eis eng Schokolasmëllech op de Marché bréngt, kann en de Choix maachen, den Zocker an de Kakao, deen en a senger Mëllech verschafft, aus dem Fairen Handel ze huelen, wat ënner anerem esou vill heescht, wéi datt d'Produzenten an d'Produzentinne sur place eng fair Bezuelung kréien an de gewëssen Émwelt- a Sozialkrittären agehale ginn, déi dacks bei anere Produktiounen vernoléisseg ginn.

Dann eng grouss Demande, déi ëmmer nees opkënnt: méi lokal, regional a Bioproduiten an eise staatlechen an effentleche Kantinnen a Restauratiounen! Dësen Agreement kann a soll eng Dier zu dësem Marché opmaachen. Elo läit de Ball awer och bei der Restauration collective. Wéi eng Krittären hätte se gären, déi de Produit erfëllt? Natierlech, wat hei d'Demande u méi héije Qualitéitskrittären méi grouss ass, wat de Produzent och éischter Interêt huet, iwwert d'Standardnorme vum Cahier des charges erauszegoen an e Système de qualité errechen ze wëllen.

Da wollt ech nach e leschte Punkt erwänen: Dësen Agreement ass keen Ersatz fir de Biolabel. Allerdéngs hu Produiten, déi bio-zertifizéiert sinn, automatesch d'Urecht op dësen Agreement, well Bioproduiten opgrond vun hirer héijer Qualitéit automatesch op d'mannst deene Qualitéitskrittären entsprechen, déi ee bei dësem Agreement erfëlle muss. An deem Sënn schlësse sech méi Bio an dese Qualitéitssystem net aus, mee completéiere sech. Dësen Agreement bitt also eng Chance, fir d'Produktioun vu Bioproduite virunzebréngen, well d'Demande fir Bioliewensmëttel ass a bleift héich.

Am Zesummespill mat dem Cahier des charges an der effentlecher Restauratioun, déi Bio kënnen als Krittär definéieren, kann hei en Ofsazmarkt geschaf ginn, fir de Produzenten a Produzentinnen eng reell Perspektiv an eng gewësse Sécherheet ze bidden, datt hir Produiten och un de Mann an un d'Fra kommen.

Ofschléissend kann ee wuel soen, datt dës Zertifikatioun mat honnertprozenteger grénger Handschrëft nach e bëssen anescht ausgesinn hätt, mee wéi ech elo schonn dacks erwänt hunn, si par rapport zu der éischter Versioun vun dësem Projet de loi am September 2020 wichteg Nobesserunge komm. An da musse mer elo um Terrain kucken, wéi d'Ëmsetzung wäert ausgesinn.

Ech profitéieren, fir zwou Minutten zur éischter Motioun ze schwätzen, déi virduun deposéiert gouf, well dat wier elo mäin nächste Punkt gewiesch, an zwar, datt mer begrëssen, datt de Minister enger Evaluatioun zougestëmmt huet, bei där eeben analyséiert gëtt, wou spezifesch nogebessert misst a kéint ginn.

Zum Schluss géif ech dann natierlech och nach der Rapportrice Tess Burton e grouse Merci soe fir hir Gedold, déi se mat eis an de Kommissiounen hat, an natierlech och fir hire schrëftleche wéi och de ganz detailléierte mëndleche Rapport.

An heimat ginn ech den Accord vun der grénger Fraktioun an ech soen Iech Merci fir d'Nolauschteren.

Plusieurs voix | Très bien!

Mme Chantal Gary (déi gréng) | Merci.

M. Mars Di Bartolomeo, Président de séance | Merci och der Madamm Gary. An nächste Riedner ass den Här Jeff Engelen. Dir hutt d'Wuert.

M. Jeff Engelen (ADR) | Merci, Här President. Léif Kolleeginnen a Kolleegen, fir unzefänken en häerzleche Merci der Madamm Tess Burton fir hire schrëftlechen a mëndleche Rapport. Erlaabt mer och, eisem Landwirtschaftsminister vun hei aus eng gutt Besserung ze wënschen!

Als ADR begrësse mer d'Zilsetzung vun dësem Gesetzesprojet. Mir hunn ëmmer gefuerdert, datt mer d'Vetraue vun de Bierger an déi Lëtzebuerger landwirtschaftlech Produkter stärke sollen. Déi Lëtzebuerger landwirtschaftlech Betriber, ob dës elo biologesch oder konventionell schaffen, produzéieren hir Wuer ënner ganz exigenten an héichwäertege Krittären. D'Bierger sinn och duerfir generell bereet, op de Wee matzegoen, fir regional a lokal Produkter anzekafen.

Och déi dräi Pilieren, op déi dëst Gesetz opbaut, begrësse mer ausdrécklech: „Qualité – Saveur“, „Régional – Solidaire“, „Environnement – Bien-être animal“. D'Finalitéit vun engem Gesetzestext, deen dës Krittären an de Vierdergrond stelle wëllt, ass richtig a gutt.

E weidere Punkt, dee mer begrëssen, ass, datt d'Regierung vun hirer ursprénglecher Linn ofgeréckelt ass, fir mat enger Zort Punktesystem d'Qualitéit vu regionale Liewensmëttel ze bewäerten. Well all eis landwirtschaftlech Acteuren ënner ganz héije Qualitéitsstandarde produzéieren, ass et sécherlech dee falsche Wee, eng onnéideg Konkurrenzsituatioun fir eis Produzenten ze schafen an dës visiblement ee géint deen aneren auszespillen.

Wat mer awer allerdéngs manner begrëssen, ass déi konkret Ausaarbechtung an dësem Gesetz. Hei gëtt et eenzel Lücken oder Inkohärenzen, vun deenen ech mer dann elo wëll erlaben, der e puer opzezielen.

D'Motivatioun fir dëst Gesetz war, et fir de Verbraucher méi einfach an transparent ze gestalten, sech an der Hellewull vu Labelen a Qualitéitssigelen zurechtzufannen. Allerdéngs riskéiere mer mat dësem Gesetz, datt d'Vetraue vum Konsument eeben net gestärkt gëtt, well d'Krittäre fir deen neie Qualitéitslabel net kloer genuch definéiert sinn oder deelweis carrement onsënneg sinn.

Fir unzefänke stéiere mer eis un der Definitioun vum Term „Regioun“. Mir fannen et mëssverständlech, datt de Begrëff „Regioun“ net dat bedeit, wat de Konsument sech erwaart. Wéi kann et sinn, datt mer engersäits vun engem Lëtzebuerger Qualitéitslabel schwätzen an op där anerer Säit de Begrëff „Regioun“ sech praktesch net oder bal net kann op Lëtzebuerg bezéien? „Regional“ ass laut dësem Gesetz also, wann e Produzent seng Wuer bis zu 250 km wäit ewech vu sengem Siège social bezitt.

Wéi wëlle mer d'Vetraue vum Konsument an déi Lëtzebuerger Landwirtschaft verstärken, wa mer e Qualitéitssigel schafen, dat eebe seet, datt och nach Produkter zum Beispill wäit hanner Bréissel a Flandern als regional kënnen bezeechent ginn? Dëst ass an eisen Aen eng Ierféierung vum Konsument!

Dobäi stellt sech d'Fro, wéi Lëtzebuerg d'Anhale vun esou Qualitéitskrittären iwwerhaapt iwwerpräiwe soll, wann de Produzent sech emol net um Terrain befinnt.

Mir sinn e klengt Land, mat dräi Grenzlännern ronderëm, dat sinn insgesamt véier Länner, an do sinn déi eng oder déi aner Nuancen a Viraussetzungen an de Gesetzgebung ginn. Zum Beispill: De Glyphosat ass jo hei am Land verbueden. Wéi ass dann de Contrôle vun deene Produkter, déi mir aus deene Regiounen bezéien, ob do d'Glyphosatverbuet agehale gëtt oder net? Dat sinn alles Saachen, déi si wichteg an onsen Aen. An de Contrôle vun deem Gesetz ass den A an den O!

Et ass och onverständlech a schreift sech iwwerdeems och net an déi ökologesch Richtlinn an, déi jo wëllt kuerz Weeër promovéieren, wa mer bis op 250 km eropginn.

E weideren Defi vun dësem Gesetzesprojet ass, datt d'Krittäre fir de Label net prezis genuch definéiert sinn. Et ass kloer, datt sech de Qualitéitslabel op eng Panoplie vu landwirtschaftlech Produkter muss bezéien, wat et awer op där anerer Säit schwéier mécht, d'Krittären esou ze definéieren, datt se op déi eenzel landwirtschaftlech Produkter passen.

Mir schlëssen eis an deem Punkt der Landwirtschaftskummer un a fuerderen e besser definéiert Kader, deen et och der Examenskommissioun méi einfach mécht, fir iwwert d'Zouloosse vu Produkter ze entscheeden. Dëst géif fir méi Transparenz suergen. Et ass genau déi feelend Transparenz an de Manktum u Klarheet, wat dozou wäert féieren, datt de Konsument eeben net onbedéngt méi Vertrauen an dee Qualitéits- a Labelsystem wäert fannen, wat mer bedauern. De Konsument weess einfach net, woufir dese Label wierklech steet.

Eng weider Fuerderung vun der Landwirtschaftskummer, déi mer ausdrécklech ënnerstëtzen, ass, datt eeben och d'Acteuren vun der Landwirtschaftskummer an d'Ëmsetze vun dësem Gesetz missten agebonne ginn. Si hunn de Kontakt zu de Leit um Terrain a kënnen praxismo beurteilen, ob a wéi sënnvoll sech d'Ëmsetze vum Gesetz gestalt.

Et ass wichteg, dass, wann dëst Gesetz a Kraaft trëtt, dëst permanent evaluéiert gëtt, wann néideg och muss ugepasst ginn. Do musse mer flexibel sinn.

D'Landwirtschaftskummer mécht sech dann och Suerge, datt warscheinlech eng Rei vu Lëtzebuerger landwirtschaftlech Produkter sech net op déi onkloer definéiert Krittären uwenne loosson an deemno leider de Qualitéitslabel net kënnen beuspochen.

E weidere Kritikpunkt, op deen ech agoe wëll, ass, datt d'Krée vum Qualitéitssigel och riskéiert, eng Rei vun Acteuren, déi am landwirtschaftlechen Beräich aktiv sinn, auszuschléissen. Den Agreement, sou ass et virgesinn, soll nämlech un e Gruppement vu Produzenten vergi ginn. Kleng Entreprises an Initiativen riskéieren, op der Streck ze bleiwen.

Ech rappelléieren hei zum Beispill un d'Initiativ Solawi, also déi Lëtzebuerger Initiativ vun der solidarescher Landwirtschaft, awer och u Kooperativen, kleng Associatiounen oder och nach déi protegéiert Ateliere, wou zum Beispill Persounen mat engem Handicap schaffen oder Persounen, déi op iergendeng Aart a Weis defavoriséiert sinn an eiser Gesellschaft.

Mir sinn der Meenung, datt am Kader vum Ausschaffe vum Agreement an deenen Acteuren, déi ech elo opgezielt hunn, déi néideg Wäertschätzung hätt missen entgéintbruecht ginn, fir hir Produkter ze féieren an och ze valoriséieren.

Léif Kolleeginnen a Kolleegen, déi gutt gemengt Iddi vun dësem Gesetz begréisst mer ausdrécklech. Fir eis als ADR ass d'Ëmsetzung awer lückenhaft a plazeweis inkohärent. Eng wierklech Plus-value, souwuel fir de Lëtzebuerger landwirtschaftlechen Acteur wéi och fir den Ennverbraucher, gesi mir de Moment net hei. Duerfir wäerte mir eis och bei dësem Gesetz enthalten.

Ech soen Iech Merci fir Är Opmierksamkeet.

Plusieurs voix | Très bien!

M. Mars Di Bartolomeo, Président de séance | Merci och. An nächst ageschriwwen Riednerin ass d'Madamm Myriam Cecchetti. Madamm Cecchetti, Dir hutt d'Wuert.

Mme Myriam Cecchetti (déi Lénk) | Här President, d'Globaliséierung, wéi zum Beispill duerch CETA – fir just een Accord ze nennen –, vun de Wueren a Kapitalflëss huet säit de 70er- an 80er-Joren zu déifgräifende Verännerungen an der Economie an an de Liewensweise gefouert. D'Kapital krut e Fräifaartsschäin, fir weltwäit do ze investéieren, wou d'Produktioun am bëllegsten an am einfachsten, sprécht ouni nennenswäert sozial an Ëmweltstandarden, organiséiert ka ginn.

D'Konsequenzen dovunner waren de Verloscht vun Aarbechtsplazen an d'Verschwanne vu ganze Wirtschaftsbereicher an Europa, wat eis während der Pandemie schéin ze schafe gemaach huet!

Am Géigenzuch ass d'Palett vu bëllege Wueren, déi dank ville Subventionen a bëllegem Pétrol aus der ganzer Welt an Europa zrückgefloss sinn, steeteg gewuess an huet de Massekonsum befeiert.

D'Leit, déi opgrond vun dësen Entwécklungen wirtschaftlech den Uschloss verluer hunn, konnten sech privat verschëlden, fir sech un dësem Konsum ze bedeelegen, während se sech mat ëmmer méi prekären Aarbechtskontrakten hu missen duerchschoen.

Zur selwechter Zäit, am Joer 1972 mat der Publikation vum Bericht vum Club of Rome iwwert d'Grenze vum Wuesstum, gouf et éischt Indicien derfir, dass dës globaliséierte Kapitalismus eenorm Schied urichte wäert.

Spéitstens an de leschte Joren duerch international Berichter iwwert d'Konsequenzen op d'Klima an d'Aarteveifalt ass daitlech ginn, dass d'Richtung, an déi sech d'Wirtschaft weltwäit entwéckelt, an d'Katastroph féiert.

D'Landwirtschaft ass ganz zentral an dëser Entwécklung. Si ass Spillwies fir Investitiounen an d'Intensivierung, meeschtendeels op Käschte vun Aarbechtsbedingungen an Aarbechtsplazen, vun Ëmwelt a Klima a vum Déierewuel.

Et ass e Secteur mat staarker Konzentratioun bei de Betriber an enger klammender Ofhängegkeet par rapport zu internationale Mäert, fir iwwerschësseg Produktiounen ze verkaufen. Et ass e Secteur mat enorm héijem Präisdrock a schwierge Bedéngungen fir déi kleng Landwierter/innen, déi sech oftmools an den ënneschten Akommesdecilë befannen. Et ass e Secteur, deem immens vulnerabel ass par rapport zu der Klimaverännerung an der Degradatioun vun den Ökosystemer, Phenomeener, déi de Secteur awer selwer matausléist.

D'europäesch Strategie „Farm to Fork“ gräift dës Erausforderung deelweis op a gëtt Mesur fir méi Klima- an Ëmweltschutz vir a setzt verstärkt op eng Regionaliséierung vun der landwirtschaftlecher Produktioun.

D'Gesetz, wat elo hei läit, ziilt och an dës Richtung, och wann et formal näischt mat der genannter Strategie ze dinn huet. Trotzdem geet et ëm en Aspekt,

deen ech grad elo developpéiert hunn: eng regional Produktioun vun héichwäertge Produkter, an dat mat Bléck op besseren Ëmweltschutz.

Well dëst natierlech erëm muss iwwert de Marché gereegelt ginn, muss hei e Label erfondt ginn, deem d'Konsument/innen an déi richteg, well nohalteg Richtung beim Akafschoix soll féieren. D'Produzent/innen, déi sech dem Label uschlësse wëllen, kënnen dann och staatlech Hëllef ufroen.

D'Fro ass: Geléngt dat mat dësem Gesetz? Ass mat dësem staatleche Label eng Verännerung vun der Produktioun a Richtung méi ökologesch, sozial a regional méiglech?

Eng Partie Avisen zu dësem Gesetzesvorschlag sinn äusserst kritesch an an eisen Ae sinn dës Analysen och berechtigt.

Den Haaptkritikpunkt betrëfft den Accès zum Label selwer. Dësen ass agedeelt an en Zertifizéierungssystem an e Qualitätssystem. D'Produzent/inne kënnen selwer wäelen, ob se sech op déi minimal Ufuerderunge vum Zertifizéierungssystem wëlle limitéieren oder ob se zousätzlech och dem Qualitätssystem wëlle bäitrieden, wou zousätzlech Krittäre mussen ausgewielt ginn.

D'Trennung zwëschen béide Systemer ass vu vir era scho schwéier verständlech, mee well all Betrib awer een an dee selwechte Logo op seng Produkter dierf pechen, egal ob en elo de Minimum oder awer daitlech méi wëllt anhalen, ass dat fir déi bewosst Akeeferin oder de bewossten Akeef am Geschäft awer schonn immens ierféierend. Hei schéngt et Drock vun der konventioneller Bauerelobby ginn ze sinn, fir nëmmen net ze wäit ze goen.

Et soll zwar méiglech sinn, iwwer e QR-Code erauszefannen, wéi eng Krittäre e Produkt erfüllt, mee si mer elo mol éierlech: E Label, deem Erfolleg soll hunn, dierf net en iwwerméissegt Interessi, ganz gutt Zäit an e Smartphone bei all de Konsument/innen als Grondbedingung viraussetzen. Déi mannste Leit hu Loscht, duerch e Geschäft ze lafen a 15 Produkter ze scannen. Si wëllen eng kloer Indication, dass dat, wat se kafen, och dat ass, wat se am léifste wëlle kafen. Dat ass hei an eisen Aen net de Fall.

Verstärkt gëtt dësen Androck duerch d'Definition vum der Regioun, déi dësem Gesetz zu Grond läit. D'Notioun vun der Regioun spillt erstaunlecherweis eng ganz kleng Roll an dësem Gesetz, e Gesetz wuelverstanen, wat als Haaptzil d'Stärkung vun der Regionalitéit huet. Dass d'Regioun hei awer esou definéiert ass, dass e Betrib mat Sëtz an engem Radius vun 250 km als regional gëlle soll, ass awer kontraproduktiv. D'Gefor besteet, dass grouss auslännesch Produzenten dësem Label kënnen bäitrieden, ouni datt se mat den am Gesetz definéierten Ziler eppes um Hutt hätten. Och wann dës auslännesch Betriber keng staatlech Hëllef kënnen kréien, kënnen se awer iwwert de Label Zougang zu öffentlichen Ausschreiwunge kréien. Fir eis ass op alle Fall net kloer, ob dëst vum Minister ka wierklech ausgeschloss ginn.

Bei den ze erfüllende Krittären, fir de Label ze kréien, sinn en cours de route eng Partie Verbesserungen an den Text matagefloss. Dass elo een obligatoresche Krittär a weinstens dräi fakultativ Krittäre pro Sail vum System mussen erfüllt ginn, ass wierklech ze begrëssen, och d'Decisioun, datt Planzeschuttmëttel op Basis vu Glyphosat net dierf benotzt ginn an datt dëst och elo en obligatoresche Krittär ass.

Insgesamt awer feelt et de Krittären un enger gewëssener Uerdnung, besonnesch doduerch, datt et just een obligatoresche Krittär pro Sail gëtt. Jee nodeem kann e Betrib zwar d'Krittären erfëllen, fir an

de Qualitätssystem eranzekommen, ouni awer dobäi Mesur fir regional Produktioun oder Ëmweltschutz ze ergräfen. Dës Problem entsteet och doduerch, datt et just ee System mat Krittäre gëtt, dee fir all Produktiounsspart dee selwechten ass. Dat ka bestëmmte Sparte benodeelegen, awer och bestëmmten Zorte Betriber, besonnesch déi méi kleng. Den Här Gusty Graas hat dat scho gesot. Et si grad déi ganz kleng Produzent/innen, Betriber aus der solidarescher Landwirtschaft zum Beispill, déi am meeschte Krittären erfëlle kéinten, mee paradoxerweis hu si awer och déi gréisste Schwierigkeeten, fir dës Label ze kréien, well den administrative respektiv de finanziellen Opwand, dee mat dëser Prozedur zesummenhängt, oft ze grouss ass.

Här President, niewent dës Kritikpunkten um Gesetzestext selwer wëll ech awer och nach op e méi fundamentale Problem hiweisen, deem ech och am Ufank vu menger Ried schonn ugeschidden hunn: D'regional Produkter, déi no méi strikten Ëmweltkrittären hiergestallt ginn, sinn am Reegelfall och oft méi deier, ze deier oft fir Leit mat engem klengen Revenu ënnerhalb vum Medianloun. Et ass dervunner ausgeginn, dass d'Produzent/innen, also d'Aarbechter/innen, déi dëst Produkt hierstellen, ganz oft emol net de Budget hunn, fir sech selwer dës Produkter am Geschäft kënnen ze kafen.

(M. Fernand Etgen reprend la présidence)

D'Deierecht, déi mer haut erliewen, verschäerft dës Situatioun nach méi. D'Akommesongläicheete maaachen, dass sech just en Deel vun de Leit bewosst ka verhale bei hiren Akeef. Fir vill anerer ass dat einfach e Luxus. Déi fossill Brennstoffer ginn zum Beispill subventionéiert am Kader vun der Indexmanipulation, mee d'Deierecht vun de Liewensmëttel net. Dat ass och schonn hei gesot ginn.

An et huet leider net all Gemeng eng „Eis Epicerie“, wou déi Leit, déi iwwert den Office social akafe ginn, dierfen a kënnen regional, saisonal a biologesch akafen. Esou e Label, deem d'Verantwortung bei d'Konsument/inne leet, fir dës ze guidéieren bei hiren Akeef, kann dowéinst och eppes Exklusives hunn, wou d'Leit d'office ofgeschreckt ginn, well de Label fir eppes steet, wat finanziell einfach onerreechbar bleift. Leider. Soulaang dat awer esou ass an de Kaf vun de meeschte regionale Produkter just enger Minoritéit virbehalen ass, komme mir net eraus aus der destruktiver Spiral, déi ech agangs och beschriwwen hunn, mat all deene Marchéen.

Mir wäerten awer dësem Gesetz zoustëmmen. Mir soen och der Rapportrice e grouss Merci. A mir ginn och dem Minister eis Gesondheetswënsch mat op de Wee. Voilà.

M. Fernand Etgen, Président | Merci villmools, Madamm Cecchetti. A leschten ageschriwwene Riedner ass den honorabelen Här Marc Goergen.

M. Marc Goergen (Piraten) | Merci, Här President. Merci un d'Tess Burton fir dee gudde schréfflechen a mëndleche Rapport. An natierlech eng gutt Besserung fir de Minister.

Prinzipiell sti mir Piraten engem staatleche Label ganz positiv géigeniwwer. De Client soll an aller Transparenz wëssen, wat de Produit mat senger Gesondheet a mat eiser Ëmwelt mécht. Esou stelle mir eis e modernen a faire Label vir.

Fir positiv unzefänken: Mir sinn dann och eigentlech frou doriwwer, dass am Label extra eng Kategorie Déierewuel matabegraff ass. Enger Etüd vun Eurobarometer no ass e Groussdeel vun de Konsumente sech bewosst, dass hiert Kafverhalten en Afloss op den Déiereschutz huet. Dofir ass et esou wichteg, dass

d'Leit am Supermarché doriwwer informéiert ginn, wéi eng Produite sech fir d'Wuel vum Déier asetzen a wéi eng net. Allerdéngs muss een awer och soen, dass hei am Gesetzestext d'Krittäre vum Déiereschutz net kloer gereegelt ginn, woumat mir Piraten net ze fridde kënnen sinn.

D'ULC, d'Jongbaueren an de Mouvéco kritiséieren de Krittär vun der Regionalitéit. Nom Gesetz gëllt alles als regional, wat 250 km ronderëm de Firmesëtz läit. Allerdéngs geet dat an eisen Aen ze wäit, wann eng Firma, déi zu Frankfurt Produiten importéiert, dës Produiten hei zu Lëtzebuerg als regional wäert vermaarte kënnen. Déi Limitt vun 250 km hate mir Piraten eis anescht virgestallt, an zwar mat enger Limitt um Territorium vun der Groussregioun.

Dat nämmlecht hätte mir och beim Déiereschutz agebaut, fir eis kënnen nach méi ëm d'Déierewuel ze këmmen, an zwar bei den Déierentransporter eng Limitt vu 50 km.

D'Jongbauere schreiwen och, dass de Label net verhënnert, dass mer déi Firmen ënnerstëtzen, déi am Ausland Küke schredderen, obwuel dat eng Praxis ass, déi hei zu Lëtzebuerg verbueden ass. Falls esou eng Firma en nationale Label sollt kréien, fanne mir Piraten dat einfach ekeleg. Dat ass och ee vun de Grënn, firwat mir dese Projet bei all guddem Wëllen haut net wäerte matstëmmen.

An ech mengen, Dir hutt virdrun nach eng Kéier vun der Landjugend, de Jongbaueren an dem Mouvéco déi aktuell Positioun kritt. A si hunn et eigentlech ganz gutt zesummegefaasst: „statt einer bewussten Förderung einer qualitativ hochwertigen regionalen Lebensmittelproduktion eine Mogelpackung!“ Bon, domat hu se Recht. An hir Analys ass genau zoutreffend dat, wat een och aus deenen aneren Aweise konnt liesen: Eng gutt Iddi derhannert, mee d'Ëmsetzung vun dësem Gesetz ass einfach mangelhaft!

Eng Kritik, déi och opgeworf gouf, ass, dass de Client am Geschäft bei deene ville Labelen, déi et gëtt, oft net den Iwwerbléck an den Duerchbléck huet. An deem Sënn gesi mir et als richtig, dass op all Etikett och e QR-Code wäert agebaut ginn, wou de Konsument méi detailléiert Informatiounen kann zum Produit kucke goen. Wichteg dobäi ass, dass een dofir net eng extra App brauch, mee dass déi Informatiounen fräi ofruffbar sinn ouni eng bestëmmten Hardware oder Software.

Mee mam QR-Code eleng geet et net duer. D'Fro muss sinn, wou de Méiwäert vum neie Label ass, wann e Client dese mam Fairtrade-Logo oder mam EU-Bio-Logo vergläicht.

Och den Nohaltegkeetsrot huet dës Fro a sengem Avis opgeworf. Si hunn eng Propos ausgeschaft, wéi een d'Krittären direkt an de Logo kéint abauen.

Mir Piraten fannen dës Iddi vum Nohaltegkeetsrot flott, well op den éischte Bléck ze gesinn ass, wéi e Produkt ofschneit. Den Nohaltegkeetsrot recommandéiert och, dass een d'Kategorie besser opdeelt, dat heescht d'Déierewuel, d'Équité an d'Ëmwelt eenzel amplaz als zesummegeluechte Kategorien. E Fairtrade-Produkt hätt an deem Sënn direkt op der Etikett déi wuel héchste Punktzuel.

Och wann d'Gesetz net esou wäit geet, hoffe mer trotzdem, dass mer de Wee iergendwann fannen, fir de Logo esou auszubauen, dass en och wäert Sënn maachen. Et géif dem Konsument hëllef, well en esou d'Labelen, déi op der Verpackung stinn, besser entschlëssele kann.

Mir Piraten wäerten haut géint dese Projet stëmmen. Et wier an eisen Ae besser gewiescht, déi vill Kritikpunkten, déi an deene verschiddenen Avisen opgegraff goufen, nach hei anebauen. Da wier de Label

och säin Numm wäert. An dat ass mat dësem Projet leider net de Fall.

Merci.

M. Fernand Etgen, Président | Merci villmools, Här Goergen.

D'Regierung huet d'Wuert, den Här Wirtschaftsminister Franz Fayot als Verrieder vum Här Landwirtschaftsminister Claude Haagen. Här Fayot, Dir hutt d'Wuert.

Prise de position du Gouvernement

M. Franz Fayot, Ministre de l'Économie | Merci, Här President. Léif Deputéiert, ech soen Iech Merci fir den Debat. Och dem Tess Burton merci fir säi ganz gudden Rapport. Ech muss e bëssen oppassen hei, wat ech soen, well e Wirtschaftsminister ass net e Landwirtschaftsminister, ech weess dat och ganz gutt. Gitt och elo hei näischt draninterpretéieren! Ech hu guer keng Ambitiounen, fir dat ze iwwerhuelen. Ech maachen dat hei reng als Service d'ami fir de Claude Haagen, deem ech och eng ganz gutt Besserung wënschen.

Une voix | Très bien!

M. Franz Fayot, Ministre de l'Économie | Ech wollt just op e puer Saachen agoen an op e puer Froen, déi gestallt gi sinn, déi ech mer opgeschriwwen hunn, wou ech och elo scho kann eng Äntwert drop ginn.

D'Martine Hansen huet effektiv de Constat gemaach, dass deen Agreement, dee Logo mam X, effektiv och kéint bei Produiten, déi net aus Lëtzebuerg kommen, ugewannt ginn. Si hutt d'Beispill gi vun engem Produit, deem am Radius vun 250 km vum Siège, a Polen zum Beispill, géif produziéiert ginn. Dat stëmmt. Dat ass effektiv eng Méiglechkeet. Dat ass awer an den Ae vum Landwirtschaftsministère reng theoretesch an ass jo och dem europäesche Kader hei geschëllt. Dir wësst, dass dat eng Contrainte ass, déi aus dem europäesche Reglement erausgeet. Dee selwechte Problem hunn aner Labeler wéi zum Beispill de Label Rouge a Frankräich ...

(Brouhaha)

... mat de Pouleten. Déi hu genee déi selwecht Contraintë wéi mir hei zu Lëtzebuerg.

Dir hutt och gefrot, ob mer iwwerzeegt wieren, dass elo mat dësem Gesetz da méi regional Produite géifen effektiv an de Kantine landen. D'Äntwert do ass, dass mer scho mengen, dass dat wäert kommen, well mer eis do jo och am Kader vum Gesetz iwwert d'Marchés publics situéieren. Dat heescht, mir mengen schon, dass déi Nohaltegkeetskrittäre vun dësem Gesetz, wat mer elo haut stëmmen, duerno kënnen zréckgehoen ginn an de Marché-publicken iwwer méi streng Qualitéitskrittären an dat dann eeben och derzou géif féieren, dass déi Produiten de préférence géife geholl ginn. De Gusty Graas huet och a senger Interventioon dorop higewisen, dass en fait iwwert den Adjudicateur, dat heescht den Hiwiel, deem do beim Adjudicateur ugewannt gëtt, och méi geziilt eeben dann och ka gesot ginn, wat fir Produiten een an de Kantine wëllt hunn. An dat kënnen dann och Bio-a regional Produite sinn.

De Gusty Graas huet och gefrot, ob Labeler wéi „Vins & Crémants“ zum Beispill, oder déi bei de Wäiner, do gëtt et jo verschiddener wéi „Charta“, oder aner, och heirënnen géife falen. Abee, och dat ass kompatibel. Och déi Labeler kéinten hei en Agreement kréien. D'Finanzéierung gëtt awer net iwwert dëst Gesetz dee Moment ofgewéckelt, mee iwwert de Fonds vitivinicole gemaach. Dat ass hei, wat d'Finanzéierung ugeet, ausgeschloss.

Dem Jeff Engelen wollt ech just soen, nach eng Kéier preziséieren: Dat hei ass keen neie Label! Dat hei ass just eng offiziell Unerkennung fir privat Labelen, also en Agreement vu private Labelen. An do ginn och der Landwirtschaftskummer déi finanziell Mëttelen zur Verfügung gestallt, fir dass si de Produzenten och kënnen hëllef, fir hei Demarchen ze maachen. Mee dat hei muss kee maachen! Dat hei heescht net, dass elo déi Produiten, déi als bio a regional ausgewise si mat hirer Origin, dësen X och mussen hunn. Dat ass reng fakultativ. Also, hei si mer an engem Agreement vun deene Labelen.

Just vläicht nach zu de Motiounen, Här President: Déi éischt Motioun iwwert de Bilan no zwee Joer, dat huet d'Tess Burton jo och schon a sengem Rapport gesot, dat ass ok, och fir de Landwirtschaftsministère, fir dat ze maachen. Dat heescht, do wär vum Point de vue vu mengem Kolleg Landwirtschaftsminister kee Problem, fir dat ze akzeptéieren.

A wat déi zweet Motioun ugeet iwwert de Matchmaker, do ass et esou, dass de Romain Schneider u sech schon d'Decisioun geholl hat, dass de Landwirtschaftsminister selwer sech géif d'Mëttel ginn, fir och méi Bio-a regional Produkter an d'Kantinnen eranzekréien. Dofir huet en 2020 e Responsabelen noméiert am Ministère, fir do Efforten ze maachen, fir Bio-a regional Produiten eranzekréien iwwer Projet-piloten, déi ganz villversprechend sinn. An et gesäit een och um Terrain, dass och d'Demande fir déi Produite ganz staark an d'Lucht geet.

De Matchmaker, deen ass net gemaach ginn. Et gëtt och wuel net gemaach, dat wëll ech hei ganz kloer soen. Dofir géif ech proposéieren, fir déi Motioun hei net unzehuelen. Mee et ass effektiv esou, dass ganz vill awer um Terrain geschitt. Och Restopolis mécht ganz vill, fir méi Bio-a regional Produiten an d'Kantinnen ze kréien. Also, do geschitt scho munches.

Voilà. Villmools merci.

M. Fernand Etgen, Président | Merci villmools, Här Fayot. D'Diskussioun ass domat ofgeschloss.

Mir kënnen dann elo zur Ofstëmmung iwwert de Projet de loi 7672 kommen.

(Brouhaha)

Den Text steet am Document parlementaire 7672²⁰.

Vote sur l'ensemble du projet de loi 7672 et dispense du second vote constitutionnel

D'Ofstëmmung fänkt un. Mir maachen dann elo de Vote par procuration. De Vott ass ofgeschloss.

De Projet de loi ass mat 54 Jo-Stëmmen, 2 Nee-Stëmmen a 4 Abstentiounen ugehoen.

Ont voté oui : Mmes Diane Adehm, Nancy Arendt épouse Kemp (par M. Laurent Mosar), MM. Emile Eicher, Félix Eischen (par M. Claude Wiseler), Paul Galles, Léon Gloden (par M. Max Hengel), Jean-Marie Halsdorf, Mme Martine Hansen, MM. Max Hengel, Aly Kaes, Marc Lies, Georges Mischo, Mme Octavie Modert, M. Laurent Mosar, Mme Viviane Reding (par Mme Martine Hansen), MM. Gilles Roth, Jean-Paul Schaaf, Marc Spautz (par Mme Octavie Modert), Serge Wilmes, Claude Wiseler et Michel Wolter ;

MM. Guy Arendt, André Bauler, Gilles Baum, Mme Simone Beissel, MM. Frank Colabianchi, Fernand Etgen, Gusty Graas, Max Hahn, Mme Carole Hartmann (par M. Gusty Graas), MM. Pim Knaff, Claude Lamberty et Mme Lydie Polfer (par M. André Bauler) ;

Mme Simone Asselborn-Bintz, M. Dan Biancalana, Mmes Tess Burton, Francine Cloesener (par Mme Simone Asselborn-Bintz), MM. Yves Cruchten, Mars Di Bartolomeo, Mme Cécile Hemmen, M. Dan Kersch, Mme Lydia Mutsch et M. Carlo Weber ;

Mme Semiray Ahmedova (par Mme Josée Lorsché), M. François Benoy, Mmes Djuna Bernard, Stéphanie Empain, Chantal Gary, M. Marc Hansen, Mme Josée Lorsché, M. Charles Margue et Mme Jessie Thill ;

Mmes Myriam Cecchetti et Nathalie Oberweis.

Ont voté non : MM. Sven Clement (par M. Marc Goergen) et Marc Goergen.

Se sont abstenus : MM. Jeff Engelen, Fernand Kartheiser, Fred Keup et Roy Reding (par M. Fernand Kartheiser).

Freet d'Chamber d'Dispens vum zweete Vote constitutionnel?

(Assentiment)

Et ass also esou decidéiert.

Motions

Da kéime mer elo zum Vott vun deenen zwou Motiounen.

Motion 1

Fir d'éischt d'Motioun Nummer 1, wou gefrot gëtt, fir no zwee Jor eng Evaluatioun ze maachen. Wie wëllt nach d'Wuert zu där Motioun ergräifen? D'Madamm Tess Burton.

Mme Tess Burton (LSAP), rapportrice | Jo. Merci, Här President. Bon, a mengem Rapport war ech schonn drop agaangen, dass de Minister eis jo schonn zougesot huet, dass mer eng Evaluatioun maachen. De Minister hat et och an der Kommissioun gesot. Dofir hu mer hei och guer kee Problem, dat matzestëmmen.

Ech wëll awer och nach eng Kéier agoen op dee véierte Considerant, eeben dat mat der Regionalitéit. Och do wëll ech nach eng Kéier soen: Mir hate ganz, ganz laang Diskussiounen an der Kommissioun an de Minister huet sech beméit, zu alle Kriticke Léisungen ze fannen. Mee hei ware mer wierklech limitéiert. D'EU-Recht huet eis hei Limitte gesat, wou et net machbar war. Dofir wollt ech dat hei nach eng Kéier erwänen. Et ass wuel an den Avisen esou opgefouert ginn, mee, wéi gesot, mir hatten dee Sujet och an der Kommissioun a mir hatten do keng aner Léisung.

Mee, wéi gesot, déi Motioun hei kënne mer matzestëmmen. De Minister huet et an der Kommissioun gesot an ech a mengem Rapport. Et ass, mengen ech, vu jiddwerengem gesot ginn, dass mer d'Evaluatioun géife maachen. Dofir hu mer kee Problem, déi éischt Motioun hei matzestëmmen.

M. Mars Di Bartolomeo (LSAP) | Très bien!

M. Fernand Etgen, Président | Merci, Madamm Burton. Kënne mer iwwert dës Motioun à main levée ofstëmmen?

(Assentiment)

Vote sur la motion 1

Wien d'accord ass, soll d'Hand an d'Luucht hiewen.

Wien ass dergéint?

Wien enthält sech?

(La motion 1 de Mme Martine Hansen est adoptée.)

Motion 2

Da komme mer zur Motioun Nummer 2, wou soll eng Plattform mat engem Matchmaker agesat ginn. Wie wëllt nach d'Wuert zu där Motioun ergräifen? D'Madamm Tess Burton.

Mme Tess Burton (LSAP), rapportrice | Jo. Och hei ass den Här Fayot kuerz drop agaangen, dass dat mat deem Matchmaker net gemaach gëtt. Dofir, esou wéi de Minister och proposéiert huet, dass mir dës Motioun hei net sollen zoustëmmen, géif ech och menger Fraktioun proposéieren, déi Motioun hei net matzestëmmen.

M. Fernand Etgen, Président | Merci, Madamm Burton. Gëtt et zu dës Motioun nach Wuertmeldungen? Wann dat net de Fall ass, da kënne mer och iwwert dës Motioun ofstëmmen.

Vote sur la motion 2

De Vott fänkt un. Da maache mer elo de Vote par procuration. De Vott ass ofgeschloss.

Dës Motioun ass bei 29 Jo-Stëmme géint 31 Nee-Stëmmen ofgeleent.

Ont voté oui : Mmes Diane Adehm, Nancy Arendt épouse Kemp (par M. Claude Wiseler), MM. Emile Eicher, Félix Eischen (par M. Laurent Mosar), Paul Galles, Léon Gloden (par M. Max Hengel), Jean-Marie Halsdorf, Mme Martine Hansen, MM. Max Hengel, Aly Kaes, Marc Lies, Georges Mischo, Mme Octavie Modert, M. Laurent Mosar, Mme Viviane Reding (par Mme Martine Hansen), MM. Gilles Roth, Jean-Paul Schaaf, Marc Spautz (par Mme Octavie Modert), Serge Wilmes, Claude Wiseler et Michel Wolter ;

MM. Jeff Engelen, Fernand Kartheiser, Fred Keup et Roy Reding (par M. Fernand Kartheiser) ;

MM. Sven Clement (par M. Marc Goergen) et Marc Goergen ;

Mmes Myriam Cecchetti et Nathalie Oberweis.

Ont voté non : MM. Guy Arendt, André Bauler, Gilles Baum, Mme Simone Beissel, MM. Frank Colabianchi, Fernand Etgen, Gusty Graas, Max Hahn, Mme Carole Hartmann (par M. Gusty Graas), MM. Pim Knaff, Claude Lamberty et Mme Lydie Polfer (par M. Max Hahn) ;

Mme Simone Asselborn-Bintz, M. Dan Biancalana, Mmes Tess Burton, Francine Closener (par Mme Cécile Hemmen), MM. Yves Cruchten, Mars Di Bartolomeo, Mme Cécile Hemmen, M. Dan Kersch, Mme Lydia Mutsch et M. Carlo Weber ;

Mme Semiray Ahmedova (par Mme Josée Lorsché), M. François Benoy, Mmes Djuna Bernard, Stéphanie Empain, Chantal Gary, M. Marc Hansen, Mme Josée Lorsché, M. Charles Margue et Mme Jessie Thill.

Domat si mer um Enn vun der Sitzung vun haut ukomm. D'Chamber kënnt muer de Mëtten um 14.00 Auer nees zesummen.

(Brouhaha)

Um 13.30 Auer! D'Chamber kënnt muer de Mëtten um 13.30 Auer nees zesummen.

D'Sitzung ass opgehewen.

(La séance publique est levée à 17.30 heures.)